

# Villkor för

## Företagsmotorförsäkring



Företagsmotorförsäkring FM25  
Gäller från 2018-04-01



# Innehållsförteckning

|    |   |    |    |  |    |
|----|---|----|----|--|----|
| 1  | Allmänna villkor för företagsmotorförsäkring .....  | 3  | 11 | Bestämmelser om premieberäkning .....                            | 15 |
| 2  | Trafikförsäkring .....  | 4  | 12 | Särskilda villkor och tilläggförsäkringar .....                  | 15 |
| 3  | Kaskoförsäkring .....   | 5  | A  | Försäkring för avställt fordon .....                             | 15 |
| 4  | Brandförsäkring .....   | 8  | B  | Husvagn för uthyrning och husbil för yrkesmässig uthyrning ..... | 15 |
| 5  | Glasförsäkring .....  | 8  | C  | Avbrottsförsäkring för tung lastbil och släpfordon .....         | 16 |
| 6  | Stöldförsäkring .....   | 8  | D  | Avbrottsförsäkring för buss .....                                | 18 |
| 7  | Vagnskadeförsäkring .....   | 10 | E  | Avbrottsförsäkring för taxi .....                                | 18 |
| 8  | Maskinskadeförsäkring för personbil,<br>lätt lastbil och husbil för yrkesmässig uthyrning ..... | 11 | F  | Krisförsäkring .....   | 19 |
| 9  | Räddnings- och bärgningsförsäkring .....  | 12 | G  | Hyrbil vid utlandsskada för taxi .....                           | 20 |
| 10 | Rättsskyddsförsäkring .....   | 13 | H  | BussMER .....  | 20 |
|    |   |    | I  | Flytande försäkring för släpfordon .....                         | 21 |
|    |   |    | 13 | Allmänna avtalsbestämmelser .....                                | 21 |
|    |   |    |    | Begreppsförklaringar .....                                       | 26 |
|    |   |    |    | Fordonsslag och användning .....                                 | 27 |

# 1 Allmänna villkor för Företagsmotorförsäkring

## Detta häfte innehåller företagsmotorvillkoren för det avtal som försäkringstagaren och försäkringsbolaget träffat.

Det framgår av försäkringsbrevet vilket försäkringskydd som ingår i avtalet (se även förenklad tabell "Det här kan ingå i försäkringen" nedan). För vissa fordonstyper kan även ytterligare delar ingå i försäkringen som finns i separat villkor – ÅFM, som omfattar Åkeriförsäkring och Transportöransvarsförsäkring.

Självrisker framgår av försäkringsbrevet och/eller detta villkor. För försäkringen gäller svensk lag. De viktigaste bestämmelserna för försäkringsavtalet finns bland annat i Trafikskade- och Försäkringsavtalslagen.

Twist om försäkringsavtalet ska handläggas vid svensk domstol, med tillämpning av svensk lag.

## 1.1 Giltighetsområde och självrisker

### 1.1.1 Giltighetsområde

Försäkringen gäller i de länder som är anslutna till det så kallade Gröna kortsystemet och vid transport mellan dessa. För vissa fordonstyper och försäkringsmoment kan andra regler gälla (dessa framgår av respektive försäkringsmoment).

### 1.1.2 Självrisker

Självrisker för de olika försäkringsformerna framgår av försäkringsbrevet eller vid respektive försäkringsform. Om flera skador uppstår vid samma skadetilfälle och om ersättning ska betalas genom flera försäkringsformer eller genom flera av försäkringstagarens försäkringar i Länsförsäkringar drar vi bara en självrisk, den högsta. Trafik- och rättsskyddssjälvrisk betalas alltid utöver denna självrisk.

| Försäkringskydd – detta kan ingå i försäkringen |  |                        |                       |              |                                 |                                    |          |               |      |                       |                              |
|---|--|------------------------|-----------------------|--------------|---------------------------------|------------------------------------|----------|---------------|------|-----------------------|------------------------------|
| Försäkringsmoment                               | Försäkringsalternativ                                | Taxi*                  | Buss*                 | Charterbuss* | Personbil yrkesmässig uthyrning | Lätt lastbil yrkesmässig uthyrning | Brandbil | Tung lastbil* | Släp | Husvagn uthyrning     | Husbil yrkesmässig uthyrning |
| Trafikförsäkring                                | Obligatorisk   | X                      | X                     | X            | X                               | X                                  | X        | X             |      |                       | X                            |
| Brandförsäkring                                 | Halvförsäkring (tillvalspaket till trafikförsäkring) | X                      | X                     | X            | X                               | X                                  | X        | X             | X    | X                     | X                            |
| Glasförsäkring                                  |  | X                      | X                     | X            | X                               | X                                  | X        | X             | X    | X                     | X                            |
| Stöldförsäkring                                 |  | X                      | X                     | X            | X                               | X                                  | X        | X             | X    | X                     | X                            |
| Maskinskadeförsäkring                           |  |                        |                       |              | X                               | X                                  |          |               |      |                       | X                            |
| Räddnings- och bärgningsförsäkring              |  | X                      | X                     | X            | X                               | X                                  |          | X             | X    | X                     | X                            |
| Rättsskyddsförsäkring                           |  | X                      | X                     | X            | X                               | X                                  | X        | X             | X    | X                     | X                            |
| Krisförsäkring                                  |  | X                      | X                     | X            |                                 |                                    | X        | X             |      |                       |                              |
| Ansvarsförsäkring                               |  |                        |                       |              |                                 |                                    |          |               |      | X                     | X                            |
| BussMER   |  |                        |                       | X            |                                 |                                    |          |               |      |                       |                              |
| Vagnskadeförsäkring                             | Helförsäkring (tillval till halvförsäkring)          | X                      | X                     | X            | X                               | X                                  | X        | X             | X    | X                     | X                            |
| Avbrottsförsäkring                              | Tillval  | Ingår i halvförsäkring | Ingår i helförsäkring |              |                                 |                                    |          | X             | X    |                       |                              |
| Läckageförsäkring                               |  |                        |                       |              |                                 |                                    |          |               |      | Ingår i helförsäkring |                              |
| Åkeriförsäkring                                 | Tillval  | Ingår i halvförsäkring |                       |              |                                 |                                    |          | X             |      |                       |                              |
| Transportöransvarsförsäkring                    | Tillval  | Ingår i halvförsäkring |                       |              |                                 |                                    |          | X             |      |                       |                              |
| Avställning                                     |  | X                      | X                     | X            | X                               | X                                  | X        | X             | X    | X                     | X                            |

X = Valbart försäkringsmoment för aktuell fordonstyp.

\* Separat försäkringsvillkor gäller för Åkeriförsäkring och Transportöransvarsförsäkring.

## 2 Trafikförsäkring

### 2.1 Försäkringen gäller för

Trafikförsäkringen gäller enligt reglerna i Trafikskadelagen för person- och sakskada, som är en följd av trafik med fordonet. Enligt dessa regler kan ersättning inte lämnas för skada på det egna fordonet och inte på egendom som transporteras med det egna fordonet.

Skada, utanför Sverige, som inte omfattas av Trafikskadelagen regleras enligt skadelandets lagstiftning. Beträffande svensk medborgare eller den som har hemvist i Sverige, se nedan under; Var försäkringen gäller - Giltighetsområde.

#### 2.1.1 Utvidgat åtagande

Varje skadad förare eller passagerare får ersättning upp till 1/2 prisbasbelopp för samtidigt skadade kläder och andra tillhörigheter som bars vid skadetillfället.

Ersättning lämnas inte för värdeföremål som till exempel

- kameror.
- ringar.
- smycken.
- pengar.
- värdehandlingar.

Vid skada på egendom kan ersättningen minskas (jämkas) om den som drabbats av skadan varit medvållande, det vill säga själv haft skuld i att skadan hänt. Oavsett detta betalar försäkringen full ersättning upp till 1/4 prisbasbelopp. För den del av skadan som överstiger 1/4 prisbasbelopp minskas ersättningen enligt reglerna i Trafikskadelagen.

Den här utvidgade rätten till ersättningen gäller inte vid skada på

- motordrivet fordon
- fordon som är kopplat till motordrivet fordon
- spårbundet fordon
- egendom som transporteras med sådant fordon som sägs ovan
- egendom som tillhör försäkringstagaren själv eller det försäkrade fordonets brukare eller förare
- om den skadelidande genom uppsåt eller grov vårdslöshet medverkat till skadan.

### 2.2 Var försäkringen gäller (Giltighetsområde)

Försäkringen gäller i de länder som är anslutna till det så kallade Gröna kortsystemet och vid transport mellan dessa. Trafikförsäkringen gäller i hela världen enligt Trafikskadelagen (TSL) för svensk medborgare och för den som har sin hemvist i Sverige och som skadas i följd av trafik med svenskregistrerat fordon.

### 2.3 Självrisiker

Trafikförsäkringen gäller med självrisk om detta anges i försäkringsbrevet eller i försäkringsvillkoren. Om en eller fler självrisiker gäller för en skadehändelse läggs självriskerna samman. Vi har rätt att återkräva utgiven trafikskadeersättning intill självrisiken.

### 2.4 Särskilda självrisiker

#### 2.4.1 Brottssjälvrisk

Trafikförsäkringen gäller med en extra självrisk motsvarande 10 procent av prisbasbeloppet

- a) om föraren inte hade giltigt körkort/förarbevis eller om föraren kört fordonet utan att ha den ålder som krävs eller vid övningskörning om läraren och eleven inte uppfyllde kraven för tillåten övningskörning eller
- b) om föraren var straffbart påverkad av alkohol eller annat berusningsmedel eller orsakat skadan med uppsåt eller genom grov vårdslöshet
- c) om föraren vid skadetillfället brutit mot gällande arbetstidsregler, vilotidsregler eller kör- och vilotidsregler.

Dessutom har bolaget rätt att av skadevållaren återkräva belopp enligt bestämmelserna i Trafikskadelagen. Se även 13.13.

#### 2.4.2 ADR-självrisk

Trafikförsäkringen gäller med en extra självrisk motsvarande 10 procent av prisbasbeloppet om föraren vid transport av farligt gods saknar gällande "intyg om utbildning av förare av fordon som transporterar ADR-gods" och då skada orsakats av godset. Sådant intyg (så kallade ADR-intyg) fordras vid inrikes och utrikes transport av farligt gods i

- a) tank eller tankcontainer om 3 m<sup>3</sup> eller mer
- b) behållare eller kärl om 450 liter eller mer och då den sammanlagda volymen av behållarna/kärlen uppgår till 3 m<sup>3</sup> eller mer.

#### 2.4.3 Självrisk vid skada i följd av trafik med luftfarkost

Vid skada på luftfarkost eller del av sådan gäller trafikförsäkringen för juridisk person med en extra självrisk motsvarande 20 prisbasbelopp.

#### 2.4.4 Ungdomssjälvrisk

Trafikförsäkring för personbil för yrkesmässig uthyrning, lastbil med totalvikt högst 3 500 kilo för yrkesmässig uthyrning och för husbil för yrkesmässig uthyrning gäller med en så kallad ungdomssjälvrisk av 1 000 kronor extra, om föraren var under 24 år vid skadehändelsen.

### 2.5 Vid skada

#### 2.5.1

- a) Den försäkrade ska omedelbart meddela bolaget om han krävts på skadestånd och kravet leder till rättegång. Den försäkrade ska följa våra anvisningar. Om försäkringen gäller för skadan, betalar vi den försäkrades rättegångskostnader om de är skäligen och överensstämmer med vårt intresse i rättegången.
- b) Om den som drabbas av ersättningsbar personskada och vi bedömer det nödvändigt med juridiskt ombud betalar vi också ombudskostnader som är nödvändiga och skäligen för att ta tillvara ersättningsberättigades rätt till ersättning vid skadereglering utom rätta. Arvode lämnas för skäligen tidsåtgång och högst enligt den timkostnadsnorm som regeringen fastställer vid ersättning till rättshjälpsbiträde enligt rätts-hjälpslagen. Länsförsäkringar inhämtar och betalar den medicinska utredning som bolaget anser nödvändig i det aktuella ärendet om inte annat överenskommit.

Krav på ombud samt prövning av ombud ska göras enligt Rättsskydds-försäkring punkterna 10.8 och 10.8.1.

2.5.2 Vår fordran på obetald trafiksjälvrisk kan vi överlåta till Trafikförsäkringsföreningen.

2.5.3 Försäkringstagaren ska betala den del av utbetalt skadebelopp som motsvarar självrisk.

2.5.4 Det är inte bindande för bolaget om den försäkrade, utan bolagets tillåtelse, medger ersättningsanspråk eller betalar ersättning. Vi är inte heller bundna av domstols dom, om den försäkrade inte fullgjort sin anmälningskyldighet enligt 2.5 eller om tredskodom meddelas.

### 2.5.5 Mervärdesskatt

Försäkringstagaren ska på vår begäran utnyttja sin avlyftningsrätt för att återbetala mervärdesskatt som utbetalats till skadelidande.

## 3 Kaskoförsäkring

### 3.1 Inledning

#### 3.1.1 Omfattning

Kaskoförsäkringen innehåller vagnskade-, brand-, glas-, stöld-, räddnings-, rättsskydds- och maskinskadeförsäkring. Det framgår av försäkringsbrevet vilka försäkringsformer som ingår i avtalet.

### 3.2 Försäkrad egendom

- Fordonet.
- Utrustning i eller på fordonet, om den hör till fordonet och kan anses vara normal för ett fordon av samma slag, fabrikat och användningssätt som det försäkrade. Utrustning kan vara fast monterad eller lös. Detta har betydelse för bland annat tillämpningen av punkt 6.6. Utrustning för vinterväghållning för väghållares räkning omfattas även om utrustningen tillhör annan än försäkringstagaren då avtal om vinterväghållning mellan parterna finns och om ersättning inte kan lämnas från annan försäkring.
  - Med fast monterad, normal utrustning menas att denna är permanent monterad i eller på fordonet och att den är monterad så att det krävs verktyg för att ta bort den.
  - Med lös, normal utrustning avses lösa tillbehör och utrustningsdelar som medförs i och som är avsedda endast för fordonet.
  - Elektronisk ljud-/bildutrustning omfattas endast om den anses som normal utrustning, är fast monterad och är avsedd och konstruerad för att endast användas i fordonet. Annan bärbar utrustning för ljud-, bild- eller textöverföring till exempel mobiltelefon och bärbar navigationsutrustning, omfattas inte av kaskoförsäkringen. Detta gäller även om det i fordonet finns fast monterade tillbehör till utrustningen. Lagringsmedia som CD och DVD-skivor ersätts inte.
  - Försäkringen omfattar de verktyg och reservdelar som anses normalt att ha med sig för fordonet. Försäkringen täcker inte extra reservdels- och verktygsutrustning, parkeringsbevis och liknande, kreditkort och kreditbevis eller personlig utrustning.

- Avmonterad fordonsdel eller försäkrad utrustning enligt b) Avmonterad elektronisk utrustning som kan användas utanför fordonet, omfattas inte. Om annan fordonsdel eller utrustning monterats i dess ställe, gäller försäkringen endast för den fordonsdel eller utrustning som är monterad. För personbil, lätt lastbil och husbil för yrkesmässig uthyrning, taxi, husvagn för uthyrning och släp (totalvikt under 3 500 kilo) gäller försäkringen för en extra uppsättning hjul (däck och fälg) utöver de hjul som finns på fordonet. För släp med totalvikt över 3 500 kilo och tung lastbil gäller en extra uppsättning hjul enligt 3.2 d. Försäkringen gäller inte för utrustning som enligt lag är förbjuden att använda.
- För släp med totalvikt över 3 500 kilo och tung lastbil gäller följande: Avmonterad fordonsdel/utrustning som ersatts av annan fordonsdel/utrustning enligt b) ingår upp till 3 prisbasbelopp per fordon.
- Drivmedel i fordonets bränsletank. Med bränsletank avses även separat tank som är fast monterad på fordonet.

### 3.3 Försäkringen gäller inte vid skada

- Om fordonet används för militärt ändamål.
- Som består i slitage, förbrukning eller som har orsakats av bristfälligt underhåll eller uppenbart felaktig reparationsåtgärd.
- Som fabrikant eller annan svarar för enligt lag eller som kan ersättas via garanti eller annat åtagande.
- Om fordonet inte uppfyller svenska krav för registrering i VTR (vägtrafikregistret).
- Som hänt under tävling med fordonet, träning för tävling, körning på tävlingsbana eller vid hastighetskörning under tävlingsliknande former (till exempel street race). Kan du visa att skadan skett under trafik-säkerhetsfrämjande former kan försäkringen gälla.

### 3.4 Var försäkringen gäller

Försäkringen gäller i de länder som är anslutna till det så kallade Gröna kortsystemet och vid transport mellan dessa.

### 3.5 Självrisker

Självrisker för de olika försäkringsformerna framgår av försäkringsbrevet eller vid respektive försäkringsform.

### 3.6 Föreskrifter

- Föraren ska ha giltigt körkort eller förarbevis. Vid övningskörning, ska lärare och elev uppfylla kraven för tillåten övningskörning. Uppfylls inte dessa krav kan ersättningen vid skada minskas eller helt utebli enligt 13.11.
- Om föraren är straffbart påverkad av alkohol eller annat berusningsmedel vid framförandet av fordonet, sätts ersättningen ned med i normalfallet 100 procent. Ersättning kan betalas om du kan visa att skadan skulle ha uppkommit oberoende av alkohol-/drogpåverkan eller om du kan visa att du inte insett eller borde ha insett att föraren varit straffbart påverkad, eller om du gjort vad du kunnat för att förhindra körningen.

- c) Om annan än du själv framfört fordonet under sådant förhållande som anges i a) sätts ersättningen ned med i normalfallet 100 procent. Ersättning kan betalas om du kan visa att du gjort vad du rimligen kunnat för att förhindra körningen.
- d) Om du varit passagerare i fordonet när någon annan framför fordonet under sådana förhållanden som anges i b) sätts ersättningen ned med i normalfallet 100 procent. Ersättning kan betalas om du kan visa att du inte insett eller borde ha insett att föraren varit straffbart påverkad av alkohol eller annat berusningsmedel, eller om du gjort vad du rimligen kunnat för att förhindra körningen.

### 3.7 Försäkrat intresse

Försäkringen avser endast försäkringstagarens eget ekonomiska intresse, i egenskap av civilrättslig ägare till fordonet. Har fordonet köpts på avbetalning eller kredit har vi rätt att lämna ersättning till säljaren eller den som har övertagit fordran. Sådan ersättning lämnas högst med säljarens återstående fordran enligt reglerna i konsumentkreditlagen, lagen om avbetalningsköp eller lagen om avbetalningsköp mellan näringsidkare med fler. Om försäkringstagaren hyrt (leasat) fordonet har vi rätt att lämna ersättning till ägaren. Dessutom avser försäkringen försäkringstagarens intresse i utrustning enligt försäkrad egendom 3.2 b) som är lånad, hyrd eller ägd av fordonets brukare. Lag om säkerhetsrätt i försäkringsersättning gäller inte vid skada på lösegendom.

### 3.8 Värderings- och ersättningsregler

#### 3.8.1 Värdering av skadad egendom

Vi har rätt att avgöra om det skadade/tillgripna ska repareras, ersättas med något likvärdigt eller om skadan ska betalas kontant. Se även punkt 13.10.3. Om begagnad likvärdig utbytesdel finns att tillgå ska sådan användas vid reparation eller återanskaffning. Vi har rätt att anvisa inköpsställe, leverantör eller motsvarande. Ersättningen beräknas på egendomens värde i allmänna handeln omedelbart före skadan (marknadsvärdet). Om marknadsvärdet inte kan fastställas tillämpas en schabloniserad avskrivning (ålders-/slitage-avdrag) enligt tabell sidan 7 (gäller uthyrningsfordon och taxi). Om utrustningens fabrikat, modell, ålder och ursprung inte kan styrkas med exempelvis originalkvitto/garantibevis betalas i regel ingen ersättning.

#### 3.8.2 Vi betalar inte

- a) Kostnad för förbättring eller förändring av fordonet i samband med reparation.
- b) Merkostnad som beror på att våra anvisningar om inköpsställe enligt punkt 3.8.1 inte inhämtats eller följts.
- c) Den del av sammanlagda kostnader för motivlackering, randning/flera färger, foliering eller stripes som överstiger 2 prisbasbelopp. Dock betalas utöver detta kostnad för det egna företagets varumärkes- eller mönsterskyddade firmasymbol och reklamtext. Kostnad för annans varumärkes- eller mönsterskyddad firmasymbol ersätts om det finns skriftligt avtal om att denna ska finnas på fordonet, men högst med 2 prisbasbelopp. Med motivlack menas färg- eller kulörförändring som inte är maskeringsbart avgränsad.
- d) Värdeminskning.

- e) Normalt slitage när fordonet använts i samband med stöld eller tillgrepp.
- f) Merkostnad genom reparationsarbete på övertid eller genom att reservdelar fraktas på annat sätt än med sedvanligt transportmedel, om inte vi särskilt godkänt merkostnaden.
- g) Merkostnad som uppkommer genom att reservdel, tillbehör eller material inte kunnat anskaffats eller att leveransen fördröjts.

**3.8.3** Vi övertar äganderätten till fordon eller delar som ersätts om inte annat överenskommits.

#### 3.8.4 Nyvärdesersättning

Skadad personbil/lätt lastbil/husbil för yrkesmässig uthyrning som tillverkats seriemässigt kan ersättas med ny bil av samma eller likvärdigt fabrikat, typ och årsmodell (nyvärdesersättning). Samtidigt skadad utrustning ersätts med ny om den ingick i bilens inköpspris.

Nyvärdesersättning lämnas under förutsättning att

- skadan skett inom tolv månader från det att bilen registrerades första gången och
- försäkringstagaren ägt bilen oavbrutet sedan den registrerades första gången och
- bilen körts längst 20 000 kilometer och
- skälig reparationskostnad för bilen och den utrustning som ingår i bilens inköpspris beräknas överstiga 50 procent av detta pris vid skadetillfället.

Om motsvarande bil inte längre finns på nybilsmarknaden sker beräkningen efter senast kända cirkapris (nypris) inklusive mervärdeskatt. Om det finns särskilda skäl har vi rätt att i stället betala skadan kontant med ett belopp som motsvarar vad det skulle ha kostat oss att anskaffa en ny bil.

## Avskrivningstabeller för uthyrningsfordon och taxi

| Avskrivning musik-, kommunikations- och annan elektronisk utrustning, procent |           |      |      |      |      |      |      |      |
|---|-----------|------|------|------|------|------|------|------|
| Under 1 år  | Över 1 år | 2 år | 3 år | 4 år | 5 år | 6 år | 7 år | 8 år |
| 0   | 10        | 20   | 30   | 40   | 50   | 60   | 70   | 80   |

Maximal avskrivning 80 procent.

Gäller inte originalutrustning som är fabriksmonterad.

| Avskrivning bilbatterier (inte för framdrivning), procent |           |      |      |      |      |
|---|-----------|------|------|------|------|
| Under 1 år  | Över 1 år | 2 år | 3 år | 4 år | 5 år |
| 0   | 20        | 40   | 60   | 70   | 80   |

Maximal avskrivning 80 procent.

| Om bara däckens ålder är kända, procent |           |      |      |      |      |
|---|-----------|------|------|------|------|
| Under 1 år                              | Över 1 år | 2 år | 3 år | 4 år | 5 år |
| 0                                       | 10        | 30   | 50   | 70   | 80   |

Maximal avskrivning 80 procent.

| Avskrivning lättmetallfälgar, procent |    |
|---------------------------------------|----|
| Under 1 år                            | 0  |
| Över 1 år                             | 10 |
| 2 år                                  | 20 |
| 3 år                                  | 30 |
| 4 år                                  | 40 |
| 5 år                                  | 50 |
| 6 år                                  | 60 |
| 7 år                                  | 80 |

Maximal avskrivning 80 procent.

| Avskrivning däck, procent |    |
|---------------------------|----|
| Körda mil                 |    |
| -500                      | 0  |
| 501-1 000                 | 10 |
| 1 001-2 000               | 20 |
| 2 001-3 000               | 30 |
| 3 001-4 000               | 50 |
| 4 001-5 000               | 70 |
| 5 001 och mer             | 80 |

Maximal avskrivning 80 procent.



## 4 Brandförsäkring

### 4.1 Försäkringen gäller för skada

- Genom brand, åskslag eller explosion. Med brand avses eld som kommit lös.
- På elektriska kablar genom kortslutning samt direkta följskador på elektriska komponenter.

### 4.2 Försäkringen gäller inte för skada

- På motor, ljuddämpare, katalysator, däck eller slangar genom explosion i dessa.
- Genom trafikolycka, även om skadan uppkommit som en följd av brand, åskslag, explosion eller kortslutning.
- Som avses stöldförsäkring, punkt 6.

### 4.3 Var försäkringen gäller

Försäkringen gäller i de länder som är anslutna till det så kallade Gröna kortsystemet och vid transport mellan dessa.

### 4.4 Självrisiker

Självrisiken för de olika försäkringsformerna framgår av försäkringsbrevet eller vid respektive försäkringsform.

### 4.5 Föreskrifter

- Anordning som används för att värma eller torka fordonet eller del av fordonet ska vara godkänd för detta ändamål av offentlig myndighet ur miljö- och/eller säkerhetssynpunkt. Fabrikantens anvisningar ska följas.
- De föreskrifter som meddelats i lag eller förordning beträffande starkströmsanordning ska följas.
- Föreskrifter ska iakttas som myndighet utfärdat för att förhindra eller begränsa skada och som gäller för fordonet eller den lokal där fordonet i regel förvaras.
- Elektriska kablar och komponenter ska vara fackmannamässigt monterade.
- Bussar med en totalvikt av 10 ton eller däröver, registrerade efter den 31 december 2003 ska var utrustade med automatisk släckanläggning som uppfyller Brandskyddsföreningens bestämmelser - SBF 128.
- För lastbil som finns upptagen i Brandskyddsföreningens bestämmelser i SBF 127, ska brandskyddsreglerna vara uppfyllda. Följande regler gäller för lastbilar nyregistrerade från och med 2017-04-01:  
Lastbil för transport eller hantering av lättantändligt fibröst material, exempelvis rundvirke samt spån, flis och torv i bulkform:  
Skyddsklass 11
  - Två frostskyddade vätskehandbrandsläckare av lägst klass 13A 144BC, 6 kilo enligt SS-EN 3.
  - Fast monterat släcksystem klass 2.
  - Godkända avstängningsanordningar för el- och bränslesystem.

Lastbil med flisaggregat:

Skyddsklass 11 (se ovan) på framdrivningsmotorn, även om dragfordonets motor används som drivkälla för flisaggregatet.

Skyddsklass 1 på bearbetningsmotorn.

- Två handbrandsläckare (om inte annat anges under fordonstyp) av klass 43A 233BC, minimum 6 kilo enligt SS-EN 3.

- Fast monterat släcksystem klass 1.

Godkända automatiska avstängningsanordningar för el- och bränslesystem samt bearbetningsmotor.

- Fordon med fast monterat släcksystem ska revisionsbesiktigas av behörig firma varje år.

Om föreskrifterna inte följts, kan ersättningen vid skada minskas eller utebli enligt punkt 13.11. Försäkringsersättningen minskas inte om försäkringstagaren kan visa att skadan uppkommit oberoende av detta.

### 4.6 Självriskreducering buss

Med fast eftermonterad automatisk släckanläggning tillämpas ingen självrisk för buss med totalvikt under 10 ton eller registrerad före den 1 januari 2004. Anläggningen ska uppfylla Brandskyddsföreningens bestämmelser - SBF 128.

## 5 Glasförsäkring

### 5.1 Försäkringen gäller för skada

som består i att vind-, sido- eller bakruta genombrutits, spräckts eller krossats.

### 5.2 Försäkringen gäller inte för skada

som skett när fordonet kolliderat, vält, kört av vägen eller vid uppsåtlig skadegörelse.

### 5.3 Var försäkringen gäller

Försäkringen gäller i de länder som är anslutna till det så kallade Gröna kortsystemet och vid transport mellan dessa.

### 5.4 Självrisiker

Självrisiken för de olika försäkringsformerna framgår av försäkringsbrevet eller vid respektive försäkringsform.

### 5.5 Självriskreducering

Om reparation sker istället för att byta ruta är självrisiken 200 kronor.

## 6 Stöldförsäkring

### 6.1 Försäkringen gäller för skada

- genom stöld
- genom tillgrepp av fordonet
- genom försök till sådana brott
- genom uppsåtlig skadegörelse i samband med någon av händelserna under a), b) och c).

Förlust av fordon ersätts om fordonet inte kommit tillrätta inom en månad från den dag vi fick skadeanmälan.

För personbil, lätt lastbil, och husbil för yrkesmässig uthyrning, husvagn för uthyrning samt taxi gäller följande

- Vid stöld av på fordonet monterade hjul (däck och fälg), standard eller extra, är ersättningen begränsad till 10 000 kronor om inte hjullås monterats. Begränsningen gäller inte vid stöld av hela fordonet.



- 2 Vid stöld av avmonterade hjul (däck och fälg) är ersättningen begränsad till 5 000 kronor om hjulen inte har förvarats i enskilt låst utrymme som endast försäkringstagaren eller brukaren har tillgång till. Enskilt utrymme anses inte vara låst om nyckel förvaras lättillgängligt. Se även punkt 6.7.
- 3 Vid stöld av bilradio, band- och skivspelare, DVD-spelare, mobiltelefon, kommunikationsradio, polisradio, TV, navigator för vägbeskrivning och tillbehör till denna utrustning är ersättningen begränsad till sammanlagt 1/2 prisbasbelopp. Begränsningen gäller inte fabriksmonterad originalutrustning.
- 4 Extraljus utöver de ordinarie ersätts med högst 10 000 kronor.

## 6.2 Försäkringen gäller inte för skada

- a) enligt 6.1 b), c) och d) som orsakats av person som tillhör samma hushåll/företag som försäkringstagaren
- b) vid bedrägeri eller försäkringsbrott.

Om försäkringstagaren/brukaren frivilligt, till exempel vid provkörning, överlämnat fordonet och tillgreppet/stölden sker efter överlämnandet, omfattas inte skadehändelsen av stödförsäkringen.

## 6.3 Var försäkringen gäller

Försäkringen gäller i de länder som är anslutna till det så kallade Gröna kortsystemet och vid transport mellan dessa.

## 6.4 Självrisiker

Vid varje skadetillfälle tillämpas i försäkringsbrevet angiven självrisk. Se även punkterna 6.5-6.7.

## 6.5 Föreskrifter

- a) När fordonet lämnas ska lös egendom enligt 3.2 b) och c), som förvaras i fordonet, vara inlåst i fordonet.
  - b) Avmonterad fordonsdel eller utrustning enligt 3.2 c) och d), som inte förvaras i fordonet, ska vara inlåst i utrymme som endast disponeras av försäkringstagaren eller brukaren. Föremål som på grund av storlek, användning eller annan beskaffenhet inte rimligtvis kan förvaras inlåsta, ska förvaras aktsamt.
  - c) Påfyllnings- och tappanordningar samt andra öppningar ska vara försedda med betryggande låsanordningar.
- Om dessa föreskrifter inte följts, gäller nedsättning enligt punkt 13.11.

### 6.5.1 Föreskrift för hyrfordon

- a) Nycklar till fordon ska låsas in i nyckelskåp som minst motsvarar stöldskyddsskåp 1 enligt SS 3492. Nyckel till nyckelskåpet får inte förvaras i anslutning till detta och ska i övrigt förvaras aktsamt. Lokalen som nyckelskåpet förvaras i ska uppfylla bolagets krav på inbrottskydd.
  - b) När nyckeln till fordonet återlämnats ska den kvitteras av försäkringstagaren eller annan befullmäktigad eller återlämnas i ett av oss godkänt system för nyckeldeponering.
  - c) För personbil, lätt lastbil och husbil för yrkesmässig uthyrning gäller att bilens rutor ska vara märkta med bilens registreringsnummer för att stödförsäkringen ska gälla utanför Sverige.
- Om dessa föreskrifter inte följts, gäller nedsättning enligt punkt 13.11.

## 6.6 Säkerhetsföreskrifter

| Låskrav                                |         |  |
|--|---------|--|
| Fordon                                 | Låskrav | Normal nedsättning om inte låskrav följs |
| Lastbil                                | A       | Nedsättning 10%,<br>lägst 6 000 kr       |
| Brandbil                               | A       | Nedsättning 10%,<br>lägst 6 000 kr       |
| Buss                                   | A       | Nedsättning 10%,<br>lägst 6 000 kr       |
| Personbil för yrkesmässig uthyrning    | A       | Nedsättning 10%,<br>lägst 6 000 kr       |
| Husbil för yrkesmässig uthyrning       | A       | Nedsättning 10%,<br>lägst 6 000 kr       |
| Lätt lastbil för yrkesmässig uthyrning | A       | Nedsättning 10%,<br>lägst 6 000 kr       |
| Taxi                                   | A       | Nedsättning 10%,<br>lägst 6 000 kr       |
| Släpfordon (totalvikt högst 3 500 kg)  | B       | 3 000 kr                                 |
| Husvagn för uthyrning                  | B       | 3 000 kr                                 |

För godkända läs se Stöldskyddsföreningens hemsida [www.stoldskydd.se](http://www.stoldskydd.se)

### Låskrav

- a) När fordonet lämnas ska det låsas med ratt- eller växelspåkylås om sådant finns originalmonterat på fordonet. Om originalmonterat elektroniskt stöldskydd finns ska det vara aktiverat när fordonet lämnas.
- b) När släpfordon (totalvikt högst 3 500 kg) lämnas ska det vara låst med av oss godkänt kulhandskelås eller vara fastlåst med kättinglås där både lås och kätting ska vara av klass III.

Ovanstående föreskrifter gäller inte när Lastbil, Brandbil, Buss, Taxi och Släpfordon förvaras

- a) i allmänt garage med tjänstgörande garagevakt om föraren måste lämna ifrån sig nyckeln till stöldskyddet
- b) i låst garage som endast disponeras av försäkringstagaren eller brukaren
- c) i verkstads- eller servicelokal för reparation eller service.

### Nyckelförlust

Vid nyckelförlust ersätts, förutom nyckel, även kostnad för låsbyte i de fall omkodning inte är möjlig. Självrisk enligt 6.4 tillämpas.

## Föreskrift nyckelförvaring

För samtliga fordon gäller att nyckeln till stöldskyddet ska förvaras aktsamt så att obehöriga inte kan komma åt den. Om nyckeln inte förvaras aktsamt gäller nedsättning med 10 procent av skadekostnaden, lägst

- 6 000 kronor för samtliga fordon
- 3 000 kronor för släpfordon och husvagn.

Vid allvarigare fall kan ersättningen vid skada minskas eller helt utebli enligt punkt 13.11.

## 6.7 Självriskebefrielse/-reducering

### 6.7.1 Inledning

Självriskebefrielse/-reducering tillämpas inte i de fall krav finns på att det aktuella stöldskyddet ska vara installerat.

### Spårningsutrustning

Är fordonet utrustat med en av Länsförsäkringar godkänd spårningsutrustning som var i funktion vid skadetillfället, tillämpas ingen självrisk. Detta gäller alla fordon.

### Elektroniskt stöldskydd för tung lastbil och buss

Är fordonet vid stöld eller tillgrepp av hela fordonet försett med ett av oss godkänt, fackmannamässig monterat elektroniskt stöldskydd, som var i funktion vid skadetillfället, tillämpas ingen självrisk. Detta gäller för tung lastbil och buss.

## 7 Vagnskadeförsäkring

### 7.1 Inledning

Försäkringen gäller för skada genom trafikolycka, annan yttre olyckshändelse eller uppsåtlig skadegörelse av tredje man utan samband med stöld, tillgrepp eller försök till detta. Försäkringen gäller även för sådana skador under fordonstransport på annat transportmedel.

### 7.2 Försäkringen gäller för skada

- Genom plötslig och oförutsedd skada på lastanordning, som är monterad på lastbil eller släpfordon. Skada som lastanordningen samtidigt orsakat på fordonet ersätts också, men inte skada på dess drivkälla. Med drivkälla avses såväl lastanordningens hydraulpump eller liknande anordning, som fordonets motor, växellåda och kraftöverföring. Lastanordning är kran, tipp, bakgavelhiss eller annan anordning, som används för att lasta eller lossa det egna fordonet.
- På fordonet som orsakats av på fordonet monterad anordning för vägarbete eller vinterväghållning.
- Som inträffar under vinterväghållning, det vill säga sandning, saltning eller snöplogning för väghållares räkning. Skador som drabbar snöplog, sandnings- eller saltningsaggregat ersätts även om tillbehören ifråga tillhör annan än försäkringstagaren.

- Som inträffar under annat vägarbete (exklusive vinterväghållning) för väghållares räkning. Skador som drabbar tillbehör för denna typ av vägarbete ersätts även om tillbehören ifråga tillhör annan än försäkringstagaren.
- I samband med uppoffring, bidrag och kostnader i gemensamt haveri.
- På hästtransportfordon genom inre plötslig och oförutsedd olyckshändelse orsakad av häst.
- På bulktank i samband med lastning och lossning även om skadan är inifrån kommande.

För skada på tillbehör som tillhör annan än försäkringstagaren enligt punkt c och d gäller att tillbehören ska ha lånats temporärt.

### 7.3 Försäkringen gäller inte för skada

- På fordonsdel med konstruktions-, fabrikations- eller materialfel, om skadan orsakats av felet.
- Genom rost, frätning, köld, väta eller fukt. Skada som uppstått som en direkt och omedelbar följd av händelse som anges i 7.1 betalas.
- Som omfattas av 4, brandförsäkring, 5, glasförsäkring eller 6, stöldförsäkring.
- Som består i eller är en följdskada av slitage, sprickbildning eller kan hänföras till bristfälligt underhåll.
- Som orsakats av djur eller insekter inne i fordonet, till exempel skada på inredning eller kablage.

### 7.4 Var försäkringen gäller

Försäkringen gäller i de länder som är anslutna till det så kallade Gröna kortsystemet och vid transport mellan dessa.

### 7.5 Självrisiker

Självrisken för de olika försäkringsformerna framgår av försäkringsbrevet eller vid respektive försäkringsform.

### 7.6 Särskilda självrisiker

#### 7.6.1 Ungdomssjälvrisk

Gäller personbil, lätt lastbil och husbil för yrkesmässig uthyrning. Om föraren var under 24 år när skadan hände gäller en extra självrisk av 1 000 kronor, utöver den ordinarie självrisken på vagnskadeförsäkringen, så kallad ungdomssjälvrisk.

#### 7.6.2 Självrisk

Vid varje skadetillfälle tillämpas i försäkringsbrevet eller särskilt avtal angiven självrisk.

- Självrisken vid vinterväghållning för väghållares räkning är 5 procent av prisbasbeloppet vid varje skada.
- Självrisken vid skada i samband med vägarbete (exklusive vinterväghållning) på tillbehör som tillhör annan än försäkringstagaren är 10 procent av prisbasbeloppet vid varje skada.

- c) Vid vagnskada som uppstått genom kollision i höjddled tillkommer en extra självrisk (utöver vald självrisk). Självrisken är ett prisbasbelopp. För personbil/lätt lastbil/husbil för uthyrning är självrisken 25 procent av prisbasbeloppet.
- d) Vagnskadeförsäkringen gäller med en extra självrisk (utöver vald självrisk) av 50 procent av prisbasbeloppet, om föraren vid skadetillfället brutit motgällande arbetstidsregler, vilotidsregler eller kör- och vilotidsregler.
- e) Vid uppsåtlig skadegörelse av tredje man enligt 7.1 tillämpas vald stölds självrisk.

## 7.7 Föreskrifter

- a) Fordon med körförbud får inte framföras. Vid skada sätts ersättningen ned med hundra procent. Om försäkringstagaren kan visa att skadehändelsen inträffat oberoende av det som föranlett körförbudet, kan ersättning lämnas i den mån skadan skulle inträffat ändå.
- b) Fordonet får inte användas under förhållanden som innebär onormal påfrestning på fordonet.
- c) Fordonets maximilast får inte överskridas.
- d) Innan fordonet används på isbelagt vatten ska föraren, omedelbart före körning, förvissa sig om att isen har tillräcklig bärighet.
- e) Vid färd eller vid arbete på torvmarker (till exempel kärr myr och mosse) eller andra sankmarker ska föraren förvissa sig om att fordonet kan arbeta eller framföras på ett betryggande sätt.
- f) Vid arbete på fartyg, pråm, ponton eller liknande ska föraren förvissa sig om att aktuellt fordon kan arbeta eller framföras på ett betryggande sätt.
- g) För fordon med stödben/balkar gäller även att vid lyft ska samtliga stödben/balkar vara helt utdragna och stödben ansatta. Förflyttning med hängande last eller utskjutet bom och/eller jibb får inte ske.
- h) Redskap, utrustning och tillbehör måste monteras och användas enligt fabrikantens anvisningar.
- i) De bestämmelser som meddelas i lag, författning eller av myndighet i syfte att förhindra eller begränsa skada ska iakttas.
- j) För hästtransportfordon ska en säkerhetsbom eller annan godkänd säkerhetsanordning vara monterad i fordonet.
- k) För bulktank ska nödvändiga åtgärder vidtas för att undvika över-/undertryck samt fabrikantens anvisningar följas.

Om föreskrifterna i b-k inte följs, kan ersättningen vid skada minskas eller utebli enligt 13.11. Försäkringsersättningen minskas inte om försäkringstagaren kan visa att skadan uppkommit oberoende av detta.

## 7.8 Självriskreducering

Självrisken reduceras med 50 procent vid kollision med vilt om fordonet vid olyckstillfället var utrustat med en viltavvisare och viltavvisaren haft en kostnadsbesparande effekt vid olyckstillfället.

# 8 Maskinskadeförsäkring för personbil, lätt lastbil och husbil för yrkesmässig uthyrning

## 8.1 Giltighet

Försäkringen gäller för fordon som är högst åtta år gammal räknat från första registreringen eller som körts högst 120 000 kilometer. Försäkringen upphör så snart någon av gränserna uppnåtts. Om det inte kan visas vilken dag skadan uppstod ska den anses ha hänt den dag anmälan gjordes till oss. Försäkringen gäller inte för skada som fabrikant, återförsäljare eller verkstad enligt lag eller garantiåtagande ska svara för.

## 8.2 Försäkringen gäller för

Försäkringen gäller för oförutsedd skada som påverkar bilens funktion och berör följande komponenter:

- a) motor inklusive styrelektronik
- b) turbo/överladdningssystem inklusive styrelektronik
- c) system för avgasrening, men inte ljuddämpare och avgasrör
- d) tändsystem inklusive styrelektronik men inte tändstift
- e) kylsystem för motor och kraftöverföring inklusive styrelektronik
- f) kyl/värmeanläggning för kupé och fabriksmonterad diesel- eller bensinvärmare, inklusive styrelektronik
- g) startmotor och generator
- h) bränslesystem inklusive styrelektronik, men inte bränsleledningar, filter och bränsletank
- i) växellåda/kraftöverföring inklusive styrelektronik, men inte slitna lamellbelägg och följdskador av detta och hjullager
- j) bromsservo men inte huvud- och hjulcyllindrar
- k) styrinrättning, men inte styrstag och styrstagsändrar
- l) styr- och reglersystem för bromsar samt antisladd- och antispinnsystem
- m) airbag och bältesförsträckare inklusive styrsystem (ersättningsbart även om det inte påverkar fordonets funktion)

Försäkringen gäller även för kostnader, överstigande självrisk, för demontering eller annan undersökning som kan behövas för att fastställa om skadan täcks av försäkringen.

## 8.3 Försäkringen gäller inte för skada som

- a) är vagnskada (7), brandskada (4) eller stöldskada (6)
- b) orsakats av sönderfrysning, väta eller korrosion
- c) inträffat genom användning av komponenter/programvara som avviker från bilens seriemässiga utförande, till exempel genom trimning med komponenter som inte är godkända av generalagenten, se punkt 8.6
- d) uppstått på komponenter/programvara som avviker från motsvarande del i bil som importerats av svensk generalagent
- e) består i normal förslitning eller förbrukning
- f) hänt under tävling eller träning för tävling

- g) fabrikant eller annan svarar för enligt lag, eller som kan ersättas via garantier eller åtagande
- h) uppstått, om försäkringstagaren eller brukaren inte på ett tillfredsställande sätt kan styrka att bilens ålder och körda kilometer, räknat från första registreringen, faller inom gränserna enligt 8.1.

#### 8.4 Var försäkringen gäller

Försäkringen gäller i de länder som är anslutna till det så kallade Gröna kortsystemet och vid transport mellan dessa.

#### 8.5 Självrisk

Vid varje skadetillfälle tillämpas nedan angiven självrisk, om inte annat framgår av försäkringshandlingarna, för i 8.2 uppräknade komponenter var för sig. Självrisken är

- 3 000 kronor om fordonet körts högst 60 000 kilometer
- 5 000 kronor om fordonet körts mer än 60 000 kilometer.

#### 8.6 Föreskrifter

Om komponenter/programvara används som avviker från bilens serie-mässiga utförande, till exempel genom trimning med komponenter som inte är godkända av generalagenten/tillverkaren sätts ersättningen ned med hundra procent. I den mån den försäkrade kan visa att skadan hänt oberoende av åsidosättandet av denna föreskrift sker ingen nedsättning. Fordonet får inte köras så att motor och kraftöverföring utsätts för onormal påfrestning. Service, reparation och monteringsåtgärd ska vara fackmannamässigt utförd. Fabrikantens anvisningar beträffande driv- och smörjmedel, service, skötsel med mer av i punkt 8.2 uppräknade komponenter ska följas. Om föreskrifterna inte följs kan ersättningen vid skada minskas eller utebli enligt punkt 13.11. Försäkringsersättningen minskas inte om försäkringstagaren kan visa att skadan uppkommit oberoende av detta.

#### 8.7 Garanti

Om begagnad del monteras lämnar vi garanti som motsvarar sedvanlig branschverkstadsgaranti. Garantin gäller under sex månader men begränsas till 10 000 körda kilometer. Garantifall måste omgående anmälas till oss. Vi har rätten att besiktiga bilen innan reparationen påbörjas.

#### 8.8 Maskinskada - direktimporterade personbilar, lätta lastbilar och husbilar för yrkesmässig uthyrning

För direktimporterade personbilar, lätta lastbilar och husbilar för yrkesmässig uthyrning gäller en extra självrisk på 5 000 kronor. Den extra självrisken tas inte ut om bilen importerats fabriksny.

## 9 Räddnings- och bärgningsförsäkring

### 9.1 Förare och passagerare

Försäkringen gäller för förare och passagerare i personbilar, lätta lastbilar, husbilar för yrkesmässig uthyrning och lastbilar. För bussar som omfattas av BussMER gäller särskilda villkor enligt punkt 12H.

9.1.1 Försäkringen ersätter skäliga kostnader för sådan transport av förare och passagerare, passagerare i taxi omfattas dock inte, som blivit nödvändig på grund av händelse enligt nedan. Hemtransport ska godkännas av oss. Händelsen ska ha hänt under färd eller resa med fordonet och omfattar transport av förare/passagerare till hemorten inom Norden, när fordonet skadats, råkat ut för driftstopp eller stulits.

- a) Om fordonet skadats så svårt att det inte kan repareras på ett trafiksäkert sätt inom den tid som det är rimligt (utanför Norden godtas vanligtvis tre arbetsdagar) med hänsyn till den fortsatta resan.
- b) Om fordonet efter stöld inte kommit tillrätta innan resan fortsatt på annat sätt.
- c) Om fordonet måste lämnas kvar på grund av att föraren drabbas av olycksfall, plötsligt blivit sjuk eller avlidit och ingen annan som deltar i resan kan köra hem det, betalas resekostnader för passagerare och hemtagning av fordonet till hemorten.

### 9.1.2 Ersättningsregler passagerare

- 1 Kostnad för resa med billigast transportmedel ersätts.
- 2 Vidare färd till resmålet kan betalas i stället för hemresa, om detta inte blir dyrare.
- 3 Reskostnad för passagerare betalas längst till den ort där passageraren påbörjade färden eller till fordonets hemort om passageraren skulle ha avslutat färden där.
- 4 Hemresa med privat bil ersätts med ett belopp enligt försäkringskassans normer.
- 5 Om driftstoppet inträffat utanför Sverige ersätts endast merkostnader. Den kostnad försäkringstagaren/brukaren normalt skulle haft för resan (bensin, olja, färjebiljett och eventuellt hotell med mera) ska dras av från ersättningen.
- 6 Nödvändiga och skäliga kostnader för hemtransport av bagage till hemorten i Sverige eller till bestämmelseorten om detta inte blir dyrare ersätts.

### 9.2 Fordon

Generellt gäller att om fordonet är försäkrat hos oss och skadan är ersättningsbar från försäkringen så betalas nödvändiga kostnader för bärgning från skadeplatsen till närmaste verkstad som kan reparera fordonet eller till depå om kostnaden inte blir högre. Försäkringen omfattar även vid skadetillfället tillkopplad släpvagn som är försäkrad hos oss. Har skadan skett utomlands, betalas också transport till närmaste reparationsverkstad i Sverige om vi anser att detta är nödvändigt för att utföra reparationen. Om stödförsäkrat fordon återfinns på annan ort än där det

tillgripits, betalas försäkringstagarens skäligen kostnader för hämtning av fordonet och eventuellt tillhörande släp. Bärgning av halvförsäkrat fordon och till fordonet kopplat släp betalas, även om fordonet inte skadats vid dikeskörning eller liknande. Förlust eller olägenhet på grund av att fordonet inte kunna användas betalas endast om vi särskilt åtagit oss detta enligt försäkringsavtalet. Nedan följer den utökning av grundskyddet som gäller för bärgningsförsäkring.

### 9.2.1 Bussar och lastbilar över 3 500 kilo

I fordonets halvförsäkring ingår bärgningsförsäkring. Försäkringen gäller vid driftstopp under färd på grund av motor-, växellåds- eller transmissionshaveri. Försäkringen gäller även vid bärgning av oskadat fordon (till exempel vid fastkörning). Försäkringen omfattar även vid skadetillfället tillkopplad släpvagn som är försäkrad hos oss.

### 9.2.2 Ersättningsregler för bussar och lastbilar över 3 500 kilo

Ersättning lämnas för skälig bärgningskostnad till närmaste verkstad som kan reparera skadan eller till depå om kostnaden inte blir högre.

### 9.2.3 Personbilar, lastbilar under 3 500 kilo och husbilar för yrkesmässig uthyrning

I fordonets halvförsäkring ingår bärgningsförsäkring. Försäkringen omfattar även vid skadetillfället tillkopplad släpvagn som är försäkrad hos oss. Försäkringen ersätter transport av fordon som skadats, råkat ut för driftstopp eller återfunnits efter stöld.

- Till närmaste verkstad. Detta gäller också vid driftstopp som beror på att nyckel till fordonet förlorats, skadats eller blivit inlåst i fordonet.
- Till fordonets hemort om skadan är så allvarlig att fordonet inte kan repareras på ett trafiksäkert sätt inom den tid som är rimlig (utanför Norden godtas vanligtvis tre arbetsdagar) med hänsyn till den fortsatta resan.
- Om fordonet efter stöld kommit tillrätta efter det att resan fortsatt på annat sätt.

### 9.2.4 Ersättningsregler för personbilar, lastbilar under 3 500 kilo och husbilar för yrkesmässig uthyrning

- Transport av reparerat fordon ersätts till fordonets hemort inom Sverige, endast om skadan skett utomlands.
- Kostnaden för hämtning eller hemtransport av fordon ersätts med högst ett belopp som svarar mot fordonets värde efter skadan.
- Hämtning av oskadat eller reparerat fordon ska ombesörjas av försäkringstagaren. Skäliga kostnader ersätts.
- Om driftstoppet inträffat utanför Sverige ersätts enbart merkostnaden. Den kostnad försäkringstagaren/brukaren normalt skulle haft för resan (bensin, olja, färjebiljett och eventuellt hotell med mera) ska dras av från ersättningen.

## 9.3 Var försäkringen gäller

Försäkringen gäller i de länder som är anslutna till det så kallade Gröna kortsystemet och vid transport mellan dessa.

## 9.4 Försäkringen gäller inte

- Vid driftstopp på grund av brist på drivmedel.
- För passagerare och bagage i taxi.
- För skada enligt Kaskoförsäkring punkt 3.3.

## 9.5 Självrisk

Självrisken är normalt 10 procent av prisbasbeloppet om inte annat framgår av försäkringsbrevet.

## 9.6 Föreskrifter/Gemensamma föreskrifter

Föreskrifter för kaskoförsäkring punkt 3.6 och vagnskadeförsäkring punkt 7.7 tillämpas.

## 9.7 Allmänt

Vår larmcentral har jour alla dagar dygnet runt. Behöver du hjälp ring 020-59 00 00. Vid behov av hjälp utomlands kontakta SOS International, telefon +46 8 670 40 00, fax +45 70 10 50 56, anvisad haveriagent eller Länsförsäkringar.

# 10 Rättsskyddsförsäkring

## 10.1 Inledning

Försäkringen gäller för det försäkrade fordonets ägare, brukare och förare i denna deras egenskap. Försäkringen gäller inte för den som brukat fordonet utan lov. För att försäkringen ska gälla måste du företrädas av ett ombud i tvisten.

## 10.2 När försäkringen gäller

Rättsskydd lämnas om försäkringen varit i kraft när de händelser eller omständigheter inträffade som ligger till grund för anspråket eller miss-tanken om brott och det därefter inte gått mer än tio år.

## 10.3 Vad försäkringen gäller för

### 10.3.1 Tvister

Försäkringen gäller för tvist som kan prövas av tingsrätt, hovrätt eller Högsta domstolen. Försäkringen gäller också i resningsmål, om resning beviljas.

### 10.3.2 Brottmål

Försäkringen gäller för brottmål om den försäkrade misstänks eller åtalas för

- brott för vilket inte stadgas strängare straff än böter, till exempel vårdslöshet i trafik
- vållande till annans död
- vållande till kroppsskada eller sjukdom.

## 10.4 Kostnader som kan ersättas

Försäkringen ersätter kostnader om de är nödvändiga och skäliga och om de inte kan betalas av motpart eller staten.

### 10.4.1 Försäkringen ersätter

- skäligt ombuds arvode och omkostnader
- kostnader för utredning före rättegång, förutsatt att utredningen beställts av ditt ombud
- kostnader för bevisning i rättegång och skiljemannaförfarande
- expeditionskostnader i domstol
- rättegångskostnader som den försäkrade ålagts att betala till motpart eller staten efter domstols eller skiljemäns prövning av tvisten eller målet
- rättegångskostnader som den försäkrade vid förlikningen under rättegång åtagit sig att betala till motpart under förutsättning att det är uppenbart att domstolen skulle ha ålagt honom att betala rättegångskostnader med högre belopp om tvisten hade prövats.

## 10.5 Kostnader som försäkringen inte kan ersätta

### 10.5.1 Försäkringen ersätter inte

- eget arbete, förlorad inkomst, resor och uppehälle eller andra omkostnader för någon av de försäkrade
- verkställighet av dom, beslut eller avtal
- merkostnader som uppstår om den försäkrade anlitar flera eller byter ombud/försvare
- Ersättning till skiljemän.

### 10.5.2 Försäkringen gäller inte för

- Småmål enligt 1 kap 3 d § rättegångsbalken. Detta undantag tillämpas inte på tvist på grund av försäkringsavtalet.
- För uthyrare i tvist som avser fordran eller annat anspråk på grund av yrkesmässig uthyrning av fordonet.
- Tvist som avser skadestånd eller annat anspråk på grund av gärning där kostnader för brottmål inte kan ersättas enligt 10.3.2.
- För tvist där den försäkrade inte har befogat intresse av att få sin sak prövad.
- För tvist som avser anspråk som uppkommit mellan delägare eller försäkrade som omfattas av samma försäkringsavtal eller mellan företag inom samma koncern.

Försäkringen gäller inte om misstanke eller åtal till någon del avser rattfylleri eller olovlig körning.

## 10.6 Var försäkringen gäller

Anspråket eller misstanken om brott ska ha sin grund i händelse eller omständighet som visas ha inträffat inom försäkringens giltighetsområde.

## 10.7 Självrisker

Självrisker framgår av försäkringsbrevet.

## 10.8 Ombud

Ombud ska vara lämpligt med hänsyn till de krav som svensk lag ställer på ett ombud och vara

- advokat eller biträdande jurist på advokatbyrå eller
- annan person som uppfyller kravet på lämplighet.

I tvist eller mål som handläggs utomlands måste ombudet uppfylla motsvarande krav som det landets lag ställer på ombud.

### 10.8.1 Prövning av ombud

Ombud enligt 10.8 punkt 1 har rätt att vid tvist begära prövning i Försäkringsförbundets Nämnd för Rättsskyddsfrågor (FNR) rörande skäligheten av arvode och övriga kostnader. Ombudet och bolaget förbinder sig att godta utfallet av sådan prövning.

Ombud, försäkrad och bolaget har rätt att för sådant ombud som anges i 10.8 punkt 2 begära rådgivande yttrande av lämpligheten i Försäkringsförbundets Prövningsförfarande Beträffande Ombuds Lämplighet (POL).

## 10.9 Högsta ersättningsbelopp

Vi betalar vid varje tvist högst 240 000 kronor, varav högst 40 000 kronor för utrednings- och vittneskostnader. En tvist anses föreligga om två eller flera av de försäkrade står på samma sida. Även om den försäkrade har flera tvister, ska de räknas som en tvist om yrkandena stöder sig på väsentligen samma grund.

## 10.10 Återkrav

I den mån ersättning lämnas på grund av försäkringen inträder försäkringsbolaget i den försäkrades rätt mot motpart eller staten.

## 10.11 Om vi inte är överens

Försäkrad har rätt att vid tvist om tolkning av försäkringsvillkor för rättskyddsförsäkring begära prövning hos Försäkringsförbundets Nämnd för Rättsskyddsfrågor (FNR). Ansökan om prövning i nämnden måste göras senast sex månader från det att bolaget förklarat sig ha tagit slutlig ställning i ärendet.

## 10.12 När skada inträffat

### 10.12.1 Anmälan om tvist

Tvist ska anmälas till bolaget så snart som möjligt.

### 10.12.2 Ersättningsanspråk

Ersättningsanspråk ska framställas så snart som möjligt och senast sex månader från att den försäkrade fått kännedom om sin fordran på försäkringsersättning. Framställs anspråket senare är bolaget fritt från ersättningsskyldighet.

Den försäkrade anses ha fått kännedom om sin fordran när ombud anlitas.



## 11 Bestämmelser om premieberäkning

**11.1** Premien är beräknad efter de uppgifter som framgår av försäkringsbrevet. Om du lämnat oriktiga eller ofullständiga uppgifter när försäkringen tecknades, gäller vad som sägs i 13.11.

**11.2** Du ska meddela oss om de uppgifter som anges i försäkringsbrevet har ändrats. Gör du inte detta gäller vad som sägs i 13.11.

**11.3** För fordonsslag taxi och tung lastbil betalas premien efter beräknad årlig körsträcka. Se tabeller längst ned på sidan.

### 11.4 Bonus

**11.4.1** Försäkringen gäller med rätt till bonus om detta framgår av försäkringsbrevet. Bonus innebär att du får rabatt på trafikförsäkringspremien (gäller inte på den i trafikförsäkringen ingående grundpremien) för skadefria år. Varje skada som leder till utbetalning från trafikförsäkringen medför att bonusen sänks.

**11.4.2** Gäller försäkringen med rätt till bonus och fordonet även är delkasko eller vagnskadeförsäkrat, får du rabatt även för dessa och rabatten har trafikbonusen som grund.

| Beräknad årlig körsträcka, taxi |              |
|---------------------------------|--------------|
| Körsträckeklass                 | Antal mil/år |
| 1                               | 0-4 000      |
| 2                               | 4 001-7 000  |
| 3                               | 7 000-       |

| Beräknad årlig körsträcka, tung lastbil |               |
|---|---------------|
| Körsträckeklass                         | Antal mil/år  |
| 1                                       | 0-1 000       |
| 2                                       | 1 001-2 000   |
| 3                                       | 2 001-4 000   |
| 4                                       | 4 001-7 000   |
| 5                                       | 7 001-9 000   |
| 6                                       | 9 001-13 000  |
| 7                                       | 13 001-20 000 |
| 8                                       | 20 001-       |

## 12 Särskilda villkor och tilläggförsäkringar

### A. Försäkring för avställt fordon

#### 1 Försäkringen gäller för

Avställningsförsäkring omfattar villkoren för brand, stöld, glas, rättsskydd och vagnskada. Försäkringen gäller även under direkt färd till och från fordonsbesiktningens närmaste bilprovningsstation eller annan behörig anläggning för kontrollbesiktning. I dessa fall gäller också trafik- och räddningsförsäkring. Observera att begränsningen i vagnskadeförsäkringen fortfarande gäller.

#### 2 Försäkringen gäller inte för

Vagnskada genom trafikolycka eller på skada i husbils boendedel.

#### 3 Var försäkringen gäller

Försäkringen gäller i de länder som är anslutna till det så kallade Gröna kortsystemet och vid transport mellan dessa och då fordonet är avställt i Vägtrafikregistret och inte brukas.

#### 4 Självrisiker

Självrisiken är 3 000 kronor för personbil/lätt lastbil/husbil för yrkesmässig uthyrning och taxi. För buss, brandbil och tung lastbil är självrisiken tio procent av prisbasbeloppet om inte annat framgår av försäkringsbrevet.

### B. Husvagn för uthyrning och husbil för yrkesmässig uthyrning

#### 1. Inledning

Försäkringen gäller endast för i Sverige registrerad husvagn eller husbil.

#### 2. Ansvarsförsäkringen gäller för

##### 2.1 Ansvarsförsäkring

Försäkringen gäller vid skadeståndskrav som enligt lag kan åläggas ägare/brukare av fordonet, med följande begränsningar:

Ersättning lämnas med högst fem miljoner kronor för personskada och med högst en miljon kronor för sakskada.

##### 2.2 Ansvarsförsäkringen lämnar inte ersättning för

- ersättning lämnas inte för skada som kan ersättas genom trafikförsäkringen
- ersättning lämnas inte för skada på egen egendom i fordonet.

#### 3. Läckageförsäkringen gäller för

##### 3.1 Läckageförsäkring

Vagnskadeförsäkringen gäller om oberäknat läckage från boutrymmets tank eller ledningssystem orsakar skada på egendom som omfattas av husvagnens eller husbilens försäkring. Ersättning betalas med högst ett prisbasbelopp.

### 3.2 Läckageförsäkringen gäller inte för skada

- som orsakats av köld eller fukt
- på tank och rörledningar.

## 4. Självrisiker

- Självrisk – Ansvarsskada: 1 000 kronor.
- Självrisk – Läckageskada: Vid varje skada dras självrisken för vagnskadeförsäkringen av.

## 5. Föreskrifter

### 5.1 Föreskrift för läckageförsäkringen

Tankar, ledningssystem inklusive slangar och slangklämmor samt tankanslutningar ska kontrolleras med hänsyn till slitage och åldersförändringar minst en gång per år. Om föreskriften inte följs, kan ersättningen vid skada minskas eller utebli enligt 84. Försäkringsersättningen minskas inte om försäkringstagaren kan visa att skadan uppkommit oberoende av detta.

## 6. Övrigt

### 6.1 Nyvärdesersättning

Nyvärdesersättning lämnas enligt punkt 3.8.4, om fordonet är serie-mässigt fabriksstillverkat (ej direktimporterat).

## C. Avbrottsförsäkring för tung lastbil och släpfordon (med totalvikt över 3 500 kilo)

### 1. Inledning

Avbrottsförsäkring kan tecknas för de fordon som är helförsäkrade. Om avbrottsförsäkring tecknats för tung lastbil och släp har du rätt till avbrottsersättning enligt tabell. Avbrottsförsäkring kan inte tecknas för flytande försäkring för släpfordon.

## 2. Försäkringen gäller för

### 2.1 Omfattning

Avbrottsersättning lämnas om det försäkrade fordonet inte kunnat användas på grund av:

- Ersättningsbar brand-, stöld-, glas- eller vagnskada.
- Plötslig oförutsedd skada som drabbar motor eller kraftöverföring. Försäkringen gäller dock inte för aggregat för kyl- och värmetransporter.

### 2.2 Skada på lastbil

Kan försäkrat släpfordon inte utnyttjas på grund av ersättningsbar skada på dragfordon, lämnas avbrottsersättning även för släpfordonet. En förutsättning är att avbrott ingår i försäkringen för släpet och att fordonen ägs av samma försäkringstagare och att dessa är försäkrade i Länsförsäkringar.

### 2.3 Skada på släpvagn

Kan försäkrat lastbil inte utnyttjas på grund av ersättningsbar skada på släpfordon enligt 2.1, lämnas avbrottsersättning även för lastbilen. En förutsättning är att avbrott ingår i försäkringen för lastbilen och att båda fordonen ägs av samma försäkringstagare och att dessa är försäkrade i Länsförsäkringar. Ersättning lämnas med halva beloppet enligt beräkningsgrunderna i punkt 2.4.

### 2.4 Ersättningsbelopp

Ersättning lämnas enligt tabellen på nästa sida.

## 3. Försäkringen gäller inte för

### 3.1 Undantag

Ersättning lämnas inte om:

- Avbrott uppstått eller förlängts på grund av dröjsmål eller underlåtenhet från försäkringstagarens sida.
- Fordonet vid skadetillfället var avställt eller belagt med körförbud.
- Försäkringstagaren får stilleståndsersättning (skadestånd eller trafikskadeersättning) eller erhåller ersättning för inkomstförlust på grund av personskada, annat än om avbrottsersättningen är högre. I sådant fall betalas mellanskillnaden.

## 4. Var försäkringen gäller

Försäkringen gäller i de länder som är anslutna till det så kallade Gröna kortsystemet och vid transport mellan dessa.

## 5. Självrisiker

Självrisken som gäller för den skadehändelse som är orsak till avbrottet framgår av försäkringsbrevet eller vid respektive försäkringsform. För avbrottsförsäkringen tillämpas istället karens enligt C 6.

## 6. Övrigt

### 6.1 Karens och ersättningstid

Med karens menas att ersättning inte lämnas under viss tid (karenstid). Denna räknas från och med första arbetsdagen efter det att reparationen påbörjats. Om fordonet på grund av skadan är obrukbart räknas karens från och med första arbetsdagen efter skadedagen. Karenstidens längd är fem arbetsdagar. Karenstidens längd är en arbetsdag om gällande Förtags-/Åkeriförsäkring finns tecknad i Länsförsäkringar.

Vid skada enligt 7.2 c) vinterväghållning, lämnas ersättning från och med första arbetsdagen efter skadan. Avbrottsersättning lämnas för skälig reparationstid, högst 60 arbetsdagar, karens oräknad. Ersättning lämnas för varje hel arbetsdag då fordonet inte kunnat användas.

Ersättning lämnas även för lördag, söndag och helgdag om försäkrings-

| Ersättningsbelopp avbrottsförsäkring för tung lastbil och släpfordon |                          |   |           |           |
|--|--------------------------|---|-----------|-----------|
| Fordonstyp   | Fordonets totalvikt (kg) | Dag 1-10  | Dag 11-20 | Dag 21-60 |
| Tung lastbil ej använd i yrkesmässig trafik                          | -9 999                   | 650   | 550       | 500       |
|  | -15 999                  | 750   | 650       | 600       |
|  | -22 999                  | 800   | 700       | 650       |
|  | 23 000-                  | 850   | 750       | 700       |
| Tung lastbil använd i yrkesmässig trafik upp till 9 000 mil/år       | -9 999                   | 1 000   | 900       | 850       |
|  | -15 999                  | 1 100   | 1 000     | 950       |
|  | -22 999                  | 1 250   | 1 200     | 1 050     |
|  | 23 000-                  | 1 350   | 1 250     | 1 200     |
| Tung lastbil använd i yrkesmässig trafik över 9 000 mil/år           | -9 999                   | 1 250   | 1 100     | 1 050     |
|  | -15 999                  | 1 350   | 1 200     | 1 150     |
|  | -22 999                  | 1 450   | 1 350     | 1 300     |
|  | 23 000-                  | 1 550   | 1 450     | 1 400     |
| <b>Tungt släp (ej husvagn)</b>                                       | 3 501-                   | 50 procent av de värden som anges för vid skadetillfället aktuell dragbil. För släp som dras av personbil, lätt lastbil eller traktor baseras ersättningen på den som gäller för tung lastbil ej använd i yrkesmässig trafik med totalvikt -9 999 kilo. |           |           |

tagaren styrker att han skulle ha utfört arbete med fordonet sådan dag. Om skadat fordon inte repareras lämnas ersättning för beräknad reparationstid, längst den tid som kan anses rimlig för att skaffa ett likvärdigt fordon (max 60 dagar).

Vid stöld av hela fordonet gäller försäkringen utan karens.

Vid stöldskada lämnas dessutom

- ersättning för den tid fordonet i förekommande fall varit borta
- ersättning för tid som kan anses rimlig för att skaffa annat likvärdigt fordon (gäller när fordonet inte kunnat återfinnas). Försäkringstagaren ska verka för att avbrottstiden blir så kortvarig som möjligt.

6.2 Om nedsättning skett enligt punkt 13.11 (nedsättningsregler) minskas även avbrottsersättningen på samma sätt.

## D. Avbrottsförsäkring för buss

### 1. Inledning

Anges inte annat i försäkringsbrevet omfattar gällande vagnskadeförsäkring även rätt till avbrottsersättning.

1.1 För buss omfattar arbetsdag även lördag och söndag.

### 2. Försäkringen gäller för

#### 2.1 Omfattning

Ersättning lämnas för avbrott på grund av

- ersättningsbar brand-, stöld-, glas- eller vagnskada
- plötslig oförutsedd skada som drabbat motor eller kraftöverföring.

### 3. Försäkringen gäller inte för

#### 3.1 Undantag

Ersättning lämnas inte om:

- avbrott uppstått eller förlängts på grund av dröjsmål eller underlåtenhet från försäkringstagarens sida
- fordonet vid skadetillfället var avställt eller belagt med körförbud.

Får försäkringstagaren stilleståndsersättning (skadestånd eller trafikskadeersättning) eller ersättning för inkomstförlust på grund av personskada, lämnas inte avbrottsersättning, annat än om avbrottsersättningen är högre. I sådant fall betalas mellanskillnaden.

#### 3.2 Ersättningsbelopp

Ersättning lämnas i enlighet med de normer, som vid skadetillfället gäller enligt överenskommelse om stilleståndsersättning vid trafikskada mellan Trafikförsäkringsföreningen och Svenska Bussbranschens Riksförbund.

### 4. Var försäkringen gäller

Försäkringen gäller i de länder som är anslutna till det så kallade Gröna kortsystemet och vid transport mellan dessa.

### 5. Självrisiker

Självrisiken som gäller för den skadehändelse som är orsak till avbrottet framgår av försäkringsbrevet eller vid respektive försäkringsform. För avbrottsförsäkringen tillämpas istället karens enligt D7.

### 7. Övrigt

#### 7.1 Karens och ersättningstid

Med karens menas att ersättning inte lämnas under viss tid (karenstid) som räknas från och med första arbetsdagen efter skadedagen, eller från och med första reparationsdagen om fordonet kunnat användas trots skadan. Karenstiden är fem arbetsdagar vid plötslig oförutsedd skada som drabbat motor eller kraftöverföring. I övriga fall är karenstiden en arbetsdag. Ersättning lämnas för skälig reparationstid, högst 30 arbetsdagar, karens oräknad. Ersättning lämnas för varje hel arbetsdag då fordonet

inte kunnat användas. Om skadat fordon inte repareras lämnas ersättning för beräknad reparationstid, längst den tid som kan anses rimlig för att skaffa ett likvärdigt fordon, högst 30 arbetsdagar. Vid stöld av hela fordonet lämnas ersättning för den tid fordonet varit borta och för den tid som kan anses vara rimlig för att skaffa annat likvärdigt fordon, eller för att reparera återfunnet fordon, högst 60 arbetsdagar.

7.2 Om nedsättning skett enligt punkt 13.11 (nedsättningsregler) minskas även avbrottsersättningen på samma sätt.

## E. Avbrottsförsäkring för taxi

### 1. Inledning

Anges inte annat i försäkringsbrevet omfattar gällande delkaskoförsäkring även avbrottsersättning.

1.1 För taxi omfattar arbetsdag även lördag och söndag.

### 2. Försäkringen gäller för

#### 2.1 Omfattning

Ersättning lämnas för avbrott på grund av

- ersättningsbar brand-, glas-, stöld- eller vagnskada samt genom ersättningsbar vagnskadegarantiskada. (Även glasskada)
- plötslig oförutsedd skada som drabbat motor eller kraftöverföring, förutsatt att fordonet vid skadetillfället inte körts mer än 250 000 kilometer
- plötslig oförutsedd skada som drabbat fabriksny eller fabriksreparerad motor eller kraftöverföring, förutsatt att skadan inträffat inom ett år räknat från dagen för inmonteringen.

#### 2.2 Ersättning

Ersättning lämnas enligt nedan per dag. Procenttalet avser motsvarande del av prisbasbeloppet, skadeåret. Varje dagersättning avrundas uppåt till närmaste 10-tal kronor.

### Ersättning avbrottsförsäkring för taxi

| Körsträckeklass        | Dag 1-3 | Dag 4-30 | Dag 31-60 |
|------------------------|---------|----------|-----------|
| 1 (0-4000 mil/år)      | 0,9%    | 0,8%     | 0,7%      |
| 2 (4 001-7 000 mil/år) | 1,4%    | 0,9%     | 0,8%      |
| 3 (över 7 000 mil/år)  | 2,0%    | 1,1%     | 0,9%      |

### 3. Försäkringen gäller inte för

#### 3.1 Undantag

Ersättning lämnas inte om:

- Avbrott uppstått eller förlängs på grund av dröjsmål eller underlåtenhet från försäkringstagarens sida.
- Fordonet vid skadetillfället var avställt eller belagt med körförbud.
- Får försäkringstagaren stilleståndsersättning (skadestånd eller trafikskadeersättning) eller ersättning för inkomstförlust på grund av personskada, lämnas inte avbrottsersättning, annat än om avbrottsersättningen är högre. I sådant fall betalas mellanskillnaden.

### 4. Var försäkringen gäller

Försäkringen gäller i de länder som är anslutna till det så kallade Gröna kortsystemet och vid transport mellan dessa.

### 5. Självrisiker

Självrisiken som gäller för den skadehändelse som är orsak till avbrottet framgår av försäkringsbrevet eller vid respektive försäkringsform. För avbrottsförsäkringen tillämpas istället karens enligt E6.

### 6. Övrigt

#### 6.1 Karens

Med karens menas att ersättning inte lämnas under viss tid (karenstid) som räknas från och med första arbetsdagen efter skadedagen, eller från och med första reparationsdagen om fordonet kunnat användas trots skadan. Karenstiden är två arbetsdagar vid plötslig oförutsedd skada som drabbat motor eller kraftöverföring. I övriga fall är karenstiden en arbetsdag. Ersättning lämnas under högst 60 arbetsdagar. Sker inte reparation av skadat fordon, lämnas ersättning för beräknad reparationstid, högst den tid som anses rimlig för anskaffande av likvärdigt fordon, högst 60 arbetsdagar. Vid stöld av hela fordonet gäller att ersättning lämnas för den tid fordonet varit borta och för den tid som kan anses rimlig för att skaffa annat likvärdigt fordon, eller för att reparera återfunnet fordon, högst 60 arbetsdagar.

6.2 Om nedsättning skett enligt punkt 13.11 (nedsättningsregler) minskas även avbrottsersättningen på samma sätt.

## F. Krisförsäkring

### 1. Inledning

I minst trafik- och delkaskoförsäkring ingår denna försäkring.

### 2. Vem försäkringen gäller för

De försäkrade är

- föraren av försäkrat fordon
- arbetstagare hos försäkringstagaren
- make/sambo till försäkrad enligt ovan
- passagerare i personbil, lätt lastbil och husbil för yrkesmässig uthyrning samt tung lastbil vid händelse enligt punkt F.3 a) och b).

### 3. Vilka händelser försäkringen gäller för

Försäkringen gäller för:

- a) Skada i samband med rån, hot eller överfall i samband med färd med fordonet. Med överfall avses här att våld utövats på person. Skadan ska polisanmälas.
- b) Trafikolycka i samband med nyttjande av fordonet.
- c) Arbetsolycka vid nyttjandet av fordonet Försäkringen gäller ovanstående händelser som inträffar under den tid försäkringen är i kraft. Tiden under vilken behandling ges är begränsad till 12 månader räknat från skadetillfället.

### 4. Försäkringen gäller

- a) För kostnader för kristerapi av försäkrad person hos psykolog, eller hos annan utbildad person för stödsamtal och krisbearbetning. Behandlingen ska godkännas av bolaget.
- b) För resekostnader i samband med sådan behandling. Behandlingen ska godkännas av bolaget.
- c) För juridisk rådgivning till försäkrad som utsatts för rån, våldsbrott eller hot om det – som är straffbart enligt brottsbalken.

### 5. Försäkringen gäller inte för

#### 5.1 Försäkringen omfattar inte skada som

- a) de försäkrade tillfogar varandra
- b) den försäkrade tillfogats när han varit påverkad av narkotika, berusnings- eller sömnmedel såvida han inte kan visa att samband saknas mellan denna påverkan och skadan
- c) uppstått när den försäkrade utan skälig anledning utsatt sig för risken att skadas
- d) uppstått i samband med att den försäkrade utfört eller medverkat till uppsåtlig gärning som enligt svensk lag är straffbelagd.

### 6. Var försäkringen gäller

Försäkringen gäller för händelse som skett inom det så kallade Gröna kortsområdet.

### 7. Självrisiker

Försäkringen gäller utan självrisk.

### 8. Övrigt

#### 8.1 Högsta ersättning

Bolagets ersättningsskyldighet är för varje försäkrad person begränsad till kostnaderna för högst 10 behandlingar. Vid juridisk rådgivning är kostnaden begränsad till tio procent av prisbasbeloppet. Resekostnaderna beräknas enligt bestämmelserna i lagen om allmän försäkring.

#### 8.2 Annan försäkring

Får den försäkrade ersättning från annan försäkring för de kostnader som avses i punkt F.4 reduceras ersättningen genom denna försäkring med motsvarande belopp.

## G. Hyrbil vid utlandsskada för taxi

### 1. Inledning

För taxi som är minst halvförsäkrad, yngre än tio år, som används i privat bruk utomlands, gäller om bilen skadats, stulits eller fått driftstopp.

### 2. Försäkringen gäller för

**2.1** Ersättning lämnas i högst 45 dagar för hyra av likvärdig bil om den egna bilen inte kan repareras inom tre arbetsdagar, eller efter stöld inte kommit tillrätta inom ett dygn. SOS i Köpenhamn ska kontaktas innan ersättningsbil hyrs. Kan likvärdig bil inte hyras, lämnas istället ersättning med 150 kronor/dygn.

**2.2** Förare och passagerare har samma personskadeskydd i hyrbilen som i den egna bilen.

**2.3** Istället för fortsatt resa med hyrbil eller hemresa enligt 4 Räddnings- och bärgningsförsäkring betalas skäliga merutgifter för övernattnings på skadeorten eller i dess närhet om bilen repareras där.

### 3. Var försäkringen gäller

Försäkringen gäller i de länder som är anslutna till det så kallade Gröna kortsystemet och vid transport mellan dessa.

### 4. Självrisiker

Självrisiken för de olika försäkringsformerna framgår av försäkringsbrevet eller vid respektive försäkringsform.

### 5. Föreskrifter

**5.1** Återresan till hemorten ska anpassas så att den egna bilen om möjligt avhämtas efter reparation. Går inte detta, ska hyrbilen återlämnas omedelbart vid hemkomsten.

## H. BussMER

### 1. Inledning

#### 1.1 BussMER

Om det framgår av försäkringsbrevet att BussMER ingår omfattar försäkringen även följande:

Försäkringen gäller då vidare färd med fordonet varit omöjlig för

#### 1.2 Passagerare

Försäkringen ersätter nödvändiga och skäliga merkostnader för passagerare i form av kost och logi som uppstått vid ersättningsbar

- brandskada
- glasskada
- stöldskada
- vagnskada.

Ersättning enligt ovan betalas under förutsättning att aktuellt försäkringsmoment ingår i försäkringsavtalet. Försäkringen gäller också vid driftstopp på grund av plötslig och oförutsedd skada på motor, kraftöverföring eller klimatanläggning. Vid skada på klimatanläggning krävs, för att ersättning ska lämnas, att de yttre förhållandena var sådana att vidare färd inte kunnat ske på ett tillfredställande sätt. Ersättning lämnas under förutsättning att bussföretaget är skyldig att ge detta enligt Bussreseavtalet (BR och SRF) punkt 9.1.

### 1.3 Ersättningsbuss

Ersättning lämnas för merkostnad avseende ersättningsbuss vid händelse enligt punkt 1.2 under högst tre dagar.

### 1.4 Ersättningsförare

Ersättning lämnas också för skälig reskostnad för ersättare till förare som drabbas av olyckshändelse eller plötslig sjukdom som medför att han inte kan utföra sitt arbete enligt läkarintyg, eller vid dödsfall.

### 1.5 Försäkringsbelopp

Försäkringsbeloppet är högst två prisbasbelopp per skada. För samtliga skador under ett försäkringsår är åtagandet begränsat till fyra prisbasbelopp.

## 2. Försäkringen gäller inte för

Försäkringen gäller inte för skada som orsakats av brist på drivmedel eller bristfälligt underhåll.

## 3. Var försäkringen gäller

Försäkringen gäller i de länder som är anslutna till det så kallade Gröna kortsystemet och vid transport mellan dessa.

## 4. Självrisiker

### 4.1 Självrisk

Självrisiken är 10 procent av skadebeloppet vid varje skada, lägst 3 500 kronor.

## 5. Föreskrifter

### 5.1 Föreskrifter

- Föraren ska ha gällande körkort och kompetensbevis. I annat fall sätts ersättningen ned med 100 procent. Nedsättningen kan minskas om särskilda skäl föreligger. Ersättning kan lämnas i den utsträckning skadan får antas ha inträffat även om föreskriften iakttagits.
- Förare får inte vara straffbart påverkad av alkohol eller annat berusningsmedel vid framförandet av fordonet. I annat fall sätts ersättningen ned med 100 procent. Nedsättningen kan minskas om särskilda skäl föreligger. Ersättning kan dock lämnas i den utsträckning skadan får antas ha inträffat även om föreskriften iakttagits.
- Gällande bestämmelser för arbets- och vilotid ska följas. Om skada inträffar betalas ersättning från försäkringen endast i den utsträckning skadan får antas ha inträffat ändå.
- Buss får inte användas om körförbud meddelats men om bussen använts trots att körförbud har meddelats och skada inträffar kan ersättning dock lämnas i den utsträckning det kan visas att skada oberoende av körförbudet ändå skulle inträffat.

## I. Flytande försäkring för släpfordon

### 1. Inledning

Försäkringen gäller enligt villkoren för brand-, stöld- och vagnskadeförsäkring om det framgår av försäkringsbrevet. Avbrottsersättning och oppoffring och kostnader i gemensamt haveri ersätts inte.



## 2. Försäkringen gäller för

- släpfordon som försäkringstagaren åtar sig att transportera för annans räkning om inget annat avtalats
- skada som inträffat på släpfordonet under pågående transportuppdrag, det vill säga under den tid släpfordonet varit sammankopplat med dragfordonet, eller så länge försäkringstagaren är fraktförare.

## 3. Försäkringen gäller inte för

släpfordon ägt, hyrt eller leasat av försäkringstagaren eller dennes dotterbolag.

## 4. Var försäkringen gäller

Försäkringen gäller i de länder som är anslutna till det så kallade Gröna kortsystemet och vid transport mellan dessa.

## 5. Självrisiker

Självrisiken för de olika försäkringsformerna framgår av försäkringsbrevet eller vid respektive försäkringsform.

# 13 Allmänna avtalsbestämmelser

## 13.1 Avtalet och premiebetalningen

### 13.1.1 Försäkringstiden

Försäkringstiden börjar klockan 00.00 den dag som anges i försäkringsbrevet eller vid den tidpunkt som framgår av omständigheterna. Försäkringen tecknas för ett år om inte annat avtalats. Tecknas försäkringen på begynnelse dagen, börjar försäkringstiden först vid den tidpunkt då avtalet träffas.

13.1.2 Om försäkringstidens början inte kan fastställas enligt 13.1.1 börjar försäkringstiden klockan 00.00 dagen efter den dag då du meddelade oss att du ville teckna försäkringen.

Om försäkringen ska tecknas genom att du betalar premien eller, om försäkringen i annat fall är giltig endast under förutsättning att premien betalas före försäkringstiden, börjar denna först klockan 00.00 dagen efter den dag då premien betalades.

## 13.2 Upplyningsplikt

13.2.1 När du köper, utvidgar eller förändrar en försäkring är du skyldig att på vår begäran lämna upplysningar som kan vara av betydelse för att försäkring ska beviljas. Upplysningarna ska vara riktiga och fullständiga. Om du inser att vi har fått oriktiga eller ofullständiga uppgifter är du skyldig att genast rätta uppgifterna. I annat fall kan nedsättning av försäkringsersättning ske enligt punkt 13.11.

## 13.3 Skyldighet att anmäla riskökning

13.3.1 Du ska genast anmäla till oss om ett förhållande som angetts i avtalet och som är av väsentlig betydelse för risken ändras, till exempel hur långt du kör per år. Gör du inte det kan ersättningen minska eller helt utebli enligt punkt 13.11.

## 13.4 Din rätt att säga upp försäkringen

### 13.4.1 Under försäkringstiden

Du får säga upp försäkringen med omedelbar verkan om

- försäkringsbehovet faller bort eller om det inträffar en annan liknande omständighet
- vi väsentligt åsidosätter våra skyldigheter enligt avtalet eller Försäkringsavtalslagen
- det i annat fall föreligger en omständighet av väsentlig betydelse för försäkringsförhållandet.

### 13.4.2 Förnyad försäkring

Har en försäkring förnyats, kan du, innan du har betalat någon del av premien, säga upp försäkringen med omedelbar verkan.

En förnyad försäkring upphör också omedelbart om du, utan att betala premie för denna försäkring, tecknar en motsvarande försäkring hos ett annat bolag.

### 13.4.3 Ändring av försäkringsvillkor

Om vi begärt ändring av försäkringsvillkoren får du säga upp försäkringen till den tidpunkt då ändringen annars skulle börja gälla. Uppsägningen ska göras före denna tidpunkt.

## 13.5 Vår rätt att säga upp försäkringen

13.5.1 Vid försäkringstidens slut förnyas försäkringen genom att försäkringstagaren betalar den premie som vi genom utsänd avi underrättar dig om. Om högre premie eller ändrade villkor ska gälla för den nya försäkringen ska bolaget meddela detta senast då premieavin sänds ut.

Har vi anledning att inte förnya försäkringen ska försäkringstagaren underrättas om detta senast en månad före försäkringstidens slut. Skickas meddelandet senare förlängs försäkringen med lika många dagar som meddelandet är försenat.

### *Följande gäller för konsumentförsäkring:*

Vi får säga upp försäkringen till försäkringstidens utgång. Uppsägningen ska göras skriftligt och skickas till dig senast en månad innan försäkringstiden går ut. Begär du att försäkringen ska förnyas, gäller uppsägningen bara om det finns särskilda skäl till att inte längre bevilja försäkring.

#### 13.5.2 Under försäkringstiden

Vi får säga upp försäkringen under försäkringstiden om du eller den försäkrade grovt åsidosatt någon förpliktelse mot oss eller om det finns andra synnerliga skäl. Uppsägningen ska göras skriftligt med 14 dagars uppsägningstid.

### 13.6 Betalning av premie

**13.6.1** Första premien för försäkringen ska betalas inom 14 dagar från den dag då vi sänt premieavi till dig.

**13.6.2** Premie för senare premieperiod (gäller vid delbetalning) ska betalas senast på periodens första dag. Premien behöver dock inte betalas tidigare än en månad efter det att vi skickat ut premieavin. Om premieperioden är högst en månad, ska premien dock betalas på periodens första dag. Betalas inte premien i rätt tid föreligger dröjsmål med premiebetalningen.

**13.6.3** Premien för förnyad försäkring ska betalas senast den dag då den nya försäkringstiden börjar.

**13.6.4** Betalas inte premien i rätt tid, får vi säga upp försäkringen 14 dagar efter dagen då skriftligt meddelande om uppsägningen sänts till dig.

**13.6.5** Försäkringen upphör inte:

- om premien betalas inom de tider som anges i 13.6.4
- om du inte har kunnat betala premien i rätt tid därför att du blivit svårt sjuk eller berövats friheten eller inte fått ut pension eller intjänad lön från din huvudsakliga anställning
- om du har hindrats att betala premien i rätt tid av någon annan liknande oväntad händelse.

När hindret faller bort, ska du omedelbart betala premien. Gör du inte det upphör försäkringen. Om dröjsmålet har varat i tre månader, upphör försäkringen även om hindret finns kvar.

**13.6.6** Betalar du premien efter det att försäkringen har upphört enligt 13.6.4 eller 13.6.5 anses du ha begärt en ny försäkring från och med dagen efter det att betalningen är oss tillhanda. Vill vi inte bevilja försäkring enligt din begäran, ska du skriftligen underrättas om detta inom 14 dagar från betalningsdagen. Annars anses en ny försäkring ha tecknats i enlighet med din begäran.

#### 13.6.7 Särskilda regler vid autogirobetalning

Utöver vad som anges i 13.6.1 - 13.6.6 gäller bestämmelserna i autogiroavtalet.

Om autogiroet upphör att gälla av annan anledning än utebliven betalning aviseras premie för återstående del av försäkringstiden. Premie ska betalas enligt reglerna i 13.6.1 - 13.6.6.

**13.6.8** Särskilda bestämmelser för trafikförsäkringspremie  
Vi överlåter fordran på obetald trafikförsäkringspremie till Trafikförsäkringsföreningen.

### 13.7 Betalning av tilläggspremie

**13.7.1** Har den avtalade premien höjts under försäkringstiden ska tilläggspremien betalas inom 14 dagar från den dag då vi skickat premieavin.

**13.7.2** För dig som är konsument gäller följande: Om tilläggspremie inte betalas i rätt tid, får vi räkna om försäkringstiden för den ändrade försäkringen med hänsyn till den premie som har betalats. När vi skickat dig underrättelse om sådan omräkning av försäkringstiden gäller försäkringen under den kortare tid som följer av omräkningen, minst i 14 dagar från det att vi sänt underrättelsen.

För dig som är näringsidkare gäller följande: Betalas inte tilläggspremien i rätt tid får vi säga upp försäkringen 14 dagar efter den dag då skriftligt meddelande om uppsägning sänts till dig.

### 13.8 Premie för avkortad försäkringstid

**13.8.1** Om en försäkring upphör i förtid, har vi rätt till premie för den avkortade perioden.

### 13.9 Räddningsåtgärder

#### 13.9.1 Föreskrifter

Du måste efter förmåga avvärja skada som kan befaras inträffa omedelbart och begränsa skada som redan inträffat.

De anvisningar som vi lämnat ska följas.

Vi ersätter skäliga kostnader för åtgärd som är rimlig. Ersättning lämnas inte om du har rätt till ersättning enligt lag, författning, avtal, garanti eller liknande åtagande. Åsidosätter du genom grov vårdslöshet eller uppsåt föreskrifter om räddningsåtgärder, kan ersättningen minskas eller utebli.

### 13.10 Reglering av skada

#### 13.10.1 Anmälan och ersättningskrav, föreskrift

Skada ska anmälas till oss utan dröjsmål. Dessutom ska den som begär ersättning

- vid stöld eller annat tillgrepp eller försök till sådant brott, inbrott, rån eller överfall ska polisanmälan göras utan dröjsmål på den ort där skadan inträffat och sända in intyg till oss om detta
- vid skada som har inträffat under transport på annat transportmedel, anmäla skadan till transportföretaget
- lämna specificerat krav på ersättning
- upplysa oss om annan försäkring gäller för samma skada
- på begäran av oss lämna upplysningar och tillhandahålla originalkvitton, bevis, läkarintyg och andra handlingar som vi behöver för att reglera skadan.

#### 13.10.2 Besiktning, föreskrift

Den som begär ersättning är skyldig att medverka till besiktning.

### 13.10.3 Reparation, föreskrift

Reparation och bärgning får – utöver vad som följer av punkt 13.9 – göras endast efter vårt godkännande. Beträffande valet av reparatör, bärgare, reparationsmetod och material ska våra anvisningar följas. Vi har rätt att företräda dig i förhållande till den som utför reparationen. Skadade föremål ska under skaderegleringstiden hållas tillgängliga för eventuell besiktning.

Som ägare av fordonet ska du, efter vårt medgivande, beordra reparation och godkänna eller reklamera utfört arbete.

I brådskande fall får sådan reparation utföras som är nödvändig för att färden med fordonet ska kunna fortsätta. En förutsättning för detta är att reparationen görs efter samråd med oss.

### 13.10.4 Påföljd

Åsidosätter du föreskrift enligt 13.10.1 – 13.10.3 kan ersättningen minskas eller utebli enligt 13.11.

### 13.10.5 Utbetalning av ersättning

Vi ska betala ersättning senast en månad efter det att den ersättningsberättigade gjort vad som angetts i 13.10.1 – 13.10.3. Har den som begär ersättning uppenbarligen rätt till åtminstone visst belopp, betalar vi detta innan den slutliga ersättningen fastställts.

### 13.10.6 Ränta

Betalas ersättning efter utgången av den månad som angetts i 13.10.5 betalar vi dröjsmålsränta enligt räntelagen. Under polisutredning eller värdering enligt 13.12.6 betalar vi ränta enligt Riksbankens referensränta. Ränta betalas inte om beloppet är mindre än 50 kronor.

### 13.10.7 Preskription

Du förlorar din rätt till trafikskadeersättning om du inte väcker talan mot oss inom tio år från skadehändelsen. Om du anmält skadan till oss inom den tid som anges här ovan, har du alltid sex månader på dig att väcka talan mot oss, sedan vi lämnat slutligt besked i ersättningsfrågan.

#### *Preskription av annan försäkringsersättning*

Du förlorar din rätt till försäkringsersättning eller annat skydd om du inte väcker talan mot oss inom tio år från den tidpunkt när det förhållande som enligt försäkringsavtalet berättigar till sådant skydd inträdde. Om du anmält skadan till oss inom den tid som angetts här ovan, har du alltid sex månader på dig att väcka talan mot oss, sedan vi lämnat slutligt besked i ersättningsfrågan.

#### *Följande gäller inte för konsumentförsäkring:*

Vi eller, om vi skriftligen förelagt dig att väcka talan, har du alltid minst ett år på dig att väcka talan mot oss från det att du fick del av förelägandet. Vi har rätt att skriftligen förelägga dig att väcka talan senast ett år från det att du fick del av förelägandet.

### 13.10.8 Mervärdesskatt – Moms

Försäkringstagare som är redovisningsskyldig för moms ska svara för denna.

### 13.11 Nedsättning av försäkringsersättning

Om inte förhållandet är reglerat särskilt i villkoret kan ersättningen sättas ned vid

- oriktig eller ofullständig uppgift när försäkringen tecknades
- underlåtenhet att anmäla ändring i förhållande som har uppgetts då försäkringen tecknades
- åsidosättande av föreskrift i försäkringsvillkoren.

Om förhållande enligt a) och b) medfört för låg premie eller alltför förmanliga villkor begränsas vårt ansvar till vad som svarar mot erlagd premie och de villkor som egentligen skulle gällt.

Vid åsidosättande av föreskrift enligt c) sätts ersättningen ned med 20 procent utöver eventuell självrisk. Nedsättningen kan bli större i allvarliga fall, till och med så stor att ingen ersättning lämnas. Nedsättning sker inte i den mån du kan visa att åsidosättandet av föreskriften varit utan betydelse för försäkringsfallets inträffande eller för skadans omfattning.

#### 13.11.1 Oriktig eller ofullständig uppgift vid skaderegleringen

Har den som är berättigad till ersättning efter försäkringsfallet uppsåtligt eller genom grov vårdslöshet lämnat oriktiga uppgifter, eller dolt något av betydelse, kan ersättningen sättas ned.

#### 13.11.2 Framkallande av försäkringsfallet

Har du framkallat eller förvärrat följderna av försäkringsfallet med uppsåt lämnas ingen ersättning till dig. Har du framkallat eller förvärrat följderna av försäkringsfallet genom grov vårdslöshet lämnas ersättning till dig endast om det finns synnerliga skäl.

#### 13.11.3 Identifikation

I vissa nedsättningssituationer jämställer vi ditt handlande av den som med ditt samtycke har tillsyn över den försäkrade egendomen. Identifikation tillämpas i följande situationer:

- reglerna vid skada om att du måste försöka förhindra eller begränsa en skada som inträffar eller hotar att omedelbart inträffa
- åsidosättande av föreskrift
- framkallande av försäkringsfallet

### 13.12 Regler i särskilda fall

#### 13.12.1 Leverantörsgaranti/abonnemang

Försäkringen gäller inte för skada som leverantör eller annan ansvarar för enligt försäkring, garanti, abonnemang eller liknande åtagande.

Försäkringen gäller om du kan visa att den som gjort åtagandet inte kan fullgöra detta.

### 13.12.2 Krigsskador

Försäkringen gäller inte för skada som har samband med terrorhandling, krig eller krigsliknande händelser.

### 13.12.3 Atomskador/dammgenombrott

Försäkringen gäller inte för skada:

- På egendom eller vid skadeståndsskyldighet, om skadan direkt eller indirekt orsakats av atomkärnprocess.
- Som direkt eller indirekt orsakats av dammgenombrott i kraftverksdamm eller regleringsdamm för elproduktion. Detta avser inte ersättning enligt trafikskadelagen och rättsskyddsförsäkringen.

### 13.12.4 Force majeure

Försäkringen gäller inte för förlust som kan uppstå om skadutredning, reparationsåtgärd eller betalning av ersättning fördröjs på grund av krig, myndighets åtgärd, strejk, lockout, blockad eller liknande händelse.

### 13.12.5 Dubbelförsäkring

Även om samma intresse försäkrats mot samma fara hos flera bolag, har du inte rätt till högre ersättning från bolagen än för vad som sammanlagt svarar mot skadan.

### 13.12.6 Om det blir tvist

Vid tvist om värdet på skadad egendom ska, på begäran av någon av parterna, en värderingsman uttala sig om värdet. Värderingsmannen ska vara förordnad av svensk handelskammare om inte parterna enats om annat.

Värderingsmannen ska tillämpa villkorens värderingsregler.

Parterna får lägga fram egen utredning och lämna egna synpunkter.

I sitt utlåtande ska värderingsmannen ange hur han har beräknat skadans värde.

Av ersättningen till värderingsmannen ska du betala 500 kronor och tio procent av överskjutande belopp, sammanlagt högst 50 procent av värderingsmannens ersättning. Om värderingsmannen värderar skadan till högre belopp än det vi erbjuder, betalar vi hela kostnaden.

## 13.13 Återkrav

**13.13.1** I samma utsträckning som vi ersatt dig, övertar vi den rätt du kan ha att kräva ersättning av annan. Du får inte med den som är ansvarig för skadan träffa överenskommelse som innebär att du helt eller delvis avstår din rätt till ersättning.

**13.13.2** I samma utsträckning som vi har betalat ersättning från trafikförsäkring, har vi enligt trafikskadelagen bland annat rätt att kräva tillbaka ersättning från den som vållat skadan med uppsåt eller genom grov vårdslöshet eller genom vårdslöshet i förening med straffbar påverkan av alkohol eller annat berusningsmedel. Dessutom kan vi enligt trafikskadelagen framställa återkrav mot innehavare av järnväg eller spårväg samt mot den som är ansvarig för skada enligt lagen om produktansvar.

## 13.14 Skaderegistrering

**13.14.1** För att minska försäkringsbolagens kostnader för ersättning som baseras på oriktiga uppgifter använder sig bolaget också av ett för försäkringsbranschen gemensamt skadeanmälningsregister (GSR). Registret innehåller vissa uppgifter om skadan samt uppgift om vem som begärt ersättning och används endast i samband med skadereglering. Det innebär att bolaget får reda på om du tidigare anmält någon skada hos annat försäkringsbolag.

Vi kan också lämna uppgifter till Larmtjänst som samverkar med försäkringsbranschen vid utredningar av oklara uppgifter och eftersökning av stulen egendom.

Personuppgiftsansvarig för GSR är GSR AB, Box 24171, 104 51 Stockholm. Personuppgiftsansvarig för Larmtjänst är Larmtjänst AB, Box 24158, 104 51 Stockholm.

## 13.15 Behandling av personuppgifter

Länsförsäkringar behandlar personuppgifter i enlighet med vad som anges i informationen "Behandling av personuppgifter" som du hittar på vår webbplats [lansforsakringar.se/personuppgifter](https://lansforsakringar.se/personuppgifter). Om du vill kan du få information skickad till dig, kontakta i så fall ditt lokala försäkringsbolag.

I den mån Länsförsäkringar, för att fullgöra sina åtaganden enligt försäkringsavtalet, även behöver behandla uppgifter om försäkringstagarens arbetstagare ansvarar försäkringstagaren för att arbetstagarna får informationen "Behandling av personuppgifter".

## 13.16 Om vi inte kommer överens

Om du inte är nöjd med beslut eller hantering av ett ärende är vi naturligtvis beredda att ompröva ärendet. Kontakta i första hand den handläggare som haft ansvar för ditt ärende eller vår klagomålsansvariga.

Du kan även vända dig till domstol för att få ditt ärende prövat.

Dina ombudskostnader kan oftast ersättas genom rättsskyddet i din försäkring. Du betalar då enbart självrisk.

Om du har frågor som gäller trafikskadeersättning för personskador kan du istället få ärendet prövat i Trafikskadenämnden.

### För privatpersoner gäller även följande:

Om du är missnöjd kan du vända dig till Allmänna Reklamationsnämnden med tvistefrågor som inte är av medicinsk karaktär, [www.arn.se](http://www.arn.se), telefon 08-508 860 00.

Konsumenternas försäkringsbyrå, Box 24215, 104 51 Stockholm lämnar upplysningar i försäkringsfrågor. Telefon 0200-22 58 00, [www.konsumenternas.se](http://www.konsumenternas.se). Besöksadress: Karlavägen 108.

Även den kommunala konsumentvägledningen kan lämna information och råd. All ovanstående rådgivning och prövning är kostnadsfri.

Är du ändå inte nöjd kan du vända dig till domstol för att få saken slutligt prövat.

### Klagomålsansvarig

Är du missnöjd med något angående din försäkring kan du alltid vända dig till klagomålsansvarig på ditt länsförsäkringsbolag. Klagomålsansvarig ser till att ditt ärende behandlas och besvaras.

## Begreppsförklaringar

|  |   |
|--|---|
| <b>Aktsamhetskrav och föreskrifter</b>   | Bestämmelser om handlingsätt eller anordningar som avser att förebygga eller begränsa en skada eller vissa kvalifikationer hos försäkrad, dennes anställda eller andra medhjälpare. Om aktsamhetskravet eller föreskriften inte följts vid ett försäkringsfall kan ersättningen sättas ned.       |
| <b>Avbrottsersättning</b>                | Ersättning per dag för tid under vilken skadad egendom inte kan brukas. Lämnas i form av kontantersättning.   |
| <b>Bedrägeri</b>                         | När någon skaffar sig fördelar genom att med felaktiga uppgifter förmår annan att handla på ett sätt som innebär skada för denne.   |
| <b>Dagsvärde</b>                         | Avser marknadsvärdet vid skadetillfället. Kan detta inte fastställas, utgör dagsvärdet nyanskaffningsvärdet, med avdrag för värdeminskning genom ålder, slitage, omodernitet, minskad användbarhet och annan omständighet.  |
| <b>Fast monterad utrustning</b>          | Utrustning som är fastsatt med bult, skruv, svetsning eller liknande i fordonets kaross eller inredning så att det krävs verktyg för att ta bort den.   |
| <b>Fordonsslag/användningssätt</b>       | Den indelning i grupper av fordon som försäkringsbolaget gjort.   |
| <b>Förskingring</b>                      | När egendom överlämnas till annan person med förutsättning att egendomen ska lämnas tillbaka och den personen behåller, säljer eller ger bort den istället för att lämna tillbaka den.  |
| <b>Försäkrad</b>                         | Den vars intresse är försäkrat mot skada.   |
| <b>Försäkrad egendom</b>                 | Det fordon som anges i försäkringsbrevet/avtalet och den utrustning som kan anses vara normal för ett fordon av samma slag och användningssätt som det försäkrade.  |
| <b>Försäkringsfall</b>                   | Skada eller annan händelse som omfattas av försäkringen.  |
| <b>Försäkringstagare</b>                 | Den som har avtal om försäkring med länsförsäkringsbolaget.   |
| <b>Giltighetsområde</b>                  | Försäkringen gäller i de länder som är anslutna till det så kallade Gröna kort-systemet och vid transport mellan dessa. För vissa fordonsklasser och försäkringsmoment kan andra regler gälla (dessa framgår vid respektive försäkringsmoment).   |
| <b>Karens</b>                            | Med karens menas att ersättning inte lämnas för avbrott under viss tid från den tidpunkt egendomsskadan inträffade.   |
| <b>Kraftöverföring</b>                   | Kraftöverföring eller transmission är en del av maskintekniken som går ut på att via drivaxlar, drivremmar, kuggjul med mera överföra kraft mellan exempelvis en motor och hjul.  |
| <b>Marknadsvärdet</b>                    | Egendomens värde i allmänna handeln omedelbart före skadan.   |
| <b>Nedsättning</b>                       | Minskning av försäkringsersättning därför att försäkringstagaren/brukaren inte följt aktsamhetskrav eller lämnat oriktiga uppgifter till bolaget.   |
| <b>Olovligt brukande</b>                 | När någon utan lov använder annans egendom och på det sättet orsakar ägaren skada, förlust eller annan olägenhet.   |
| <b>Olovligt förfogande</b>               | När någon innehar annans egendom eller egendom som annan har rättigheterna i (ett exempel kan vara egendom som köpts på avbetalning) och säljer den utan lov eller på annat sätt disponerar över egendomen så att ägaren eller den som har rättigheter i egendomen går miste om sina rättigheter. |
| <b>Preskription</b>                      | När preskription inträtt upphör rätten till ersättning och preskriptionstiden räknas från den tidpunkt den försäkrade får kännedom om försäkringsfallet.  |
| <b>Prisbasbelopp</b>                     | Prisbasbeloppet i försäkringsvillkoren avser det belopp som gäller för januari månad det år skadan inträffade.  |
| <b>Restvärde</b>                         | Värde av skadat föremål omedelbart efter skadan.  |
| <b>Självrisk</b>                         | Del av skadekostnaden som den försäkrade får betala. Självrisken dras från skadekostnaden. Vid trafikförsäkringsskada återkrävs den del av utbetalt skadebelopp som motsvarar självrisken.  |
| <b>SBF Svenska Brandskyddsföreningen</b> | Brandskyddsföreningens gemensamma brandskyddsbestämmelser.  |
| <b>Stöld</b>                             | När någon tar annans egendom utan lov och behåller, säljer eller ger bort den.  |
| <b>Tillgrepp av fortskaffningsmedel</b>  | När någon utan lov tar ett motorfordon som tillhör någon annan, men utan avskikt att behålla eller sälja det.   |



## Fordonsslag och användningsområde

|   |   |
|---|---|
| <b>Taxi</b>   | Personbil använd i yrkesmässig trafik för högst 8 passagerare.  |
| <b>Buss</b>   |   |
| <b>Charterbuss</b>  |   |
| <b>Brandbil</b>   | Fordon utrustat för och huvudsakligen använt vid utryckning för släckande av brand. Gäller inte personbil eller släpfordon.                       |
| <b>Lastbil med totalvikt över 3 500 kg</b>  |   |
| Tung lastbil – ej yrkestrafik   | Tung lastbil, som inte används i yrkesmässig trafik eller för andra transporter mot ersättning.   |
| Tung lastbil – yrkestrafik  | Tung lastbil, som används i yrkesmässig trafik eller för andra transporter mot ersättning.  |
| Tung lastbil – dragfordon   | Tung lastbil, konstruerad som dragfordon till påhängsvagn.  |
| Tung lastbil – tippfordon   | Tung lastbil, försedd med tippanordning.  |
| Tung lastbil – specialfordon  | Tung lastbil, upptagen i förteckning över specialfordon. Se förteckning över specialfordon.   |
| <b>Släp- eller påhängsvagn</b>  |   |
| Tungt släp  | Släp eller påhängsvagn med totalvikt av <b>lägst</b> 3 501 kg (ej husvagn eller specialfordon).   |
| Lätt tippsläp   | Släp eller påhängsvagn med totalvikt av <b>högst</b> 3 500 kg (ej specialfordon).   |
| Tungt tippsläp  | Släp eller påhängsvagn med totalvikt av <b>lägst</b> 3 501 kg (ej specialfordon).   |
| Lätt specialsläp  | Släp eller påhängsvagn med totalvikt av <b>högst</b> 3 500 kg (se förteckning över specialfordon).  |
| Tungt specialsläp   | Släp eller påhängsvagn med totalvikt av <b>lägst</b> 3 501 kg (se förteckning över specialfordon).  |
| <b>Uthyrningsfordon</b>   |   |
| Personbil – yrkesmässig uthyrning   | Uthyrning för kortare tid än ett år. Bilen får inte användas i yrkesmässig trafik. Fordonet ska i Vägtrafikregistret vara registrerat som hyrbil. |
| Lätt lastbil – yrkesmässig uthyrning  | Uthyrning för kortare tid än ett år. Bilen får inte användas i yrkesmässig trafik. Fordonet ska i Vägtrafikregistret vara registrerat som hyrbil. |
| Husbil – yrkesmässig uthyrning  | Uthyrning för kortare tid än ett år. Bilen får inte användas i yrkesmässig trafik. Fordonet ska i Vägtrafikregistret vara registrerat som hyrbil. |
| Husvagn för uthyrning   |   |
| <b>Förteckning över specialfordon</b>   |   |
| a) Betongfordon. Fordon med karosseri bestående av så kallad tombola eller annan transporthållare för betong, murbruk och dylikt. |   |
| b) Tankfordon. Fordon med tankutrustning för transport av flytande eller pulverformiga varor.                                     |   |
| c) Möbelbuss. Fordon med täckt karosseri speciellt inrättat för transport av möbler.  |   |
| d) Kyl- eller värmtransportfordon. Fordon med täckt karosseri avsett för kyl- eller värmtransporter.                              |   |
| e) Soptransportfordon. Fordon med fast anordning för transport av sopor.  |   |
| f) Biltransportfordon. Fordon med speciell anordning för transport av mer än fyra bilar.  |   |
| g) Annat specialfordon.   |   |

Kontakta Länsförsäkringar eller din försäkringsförmedlare.

Länsförsäkringar Bergslagen 021-19 01 00 | Länsförsäkringar Blekinge 0454-30 23 00 | Dalarnas Försäkringsbolag 023-930 00 | Länsförsäkringar Gotland 0498-28 18 50  
Länsförsäkringar Gävleborg 026-14 75 00 | Länsförsäkringar Gäinge-Kristianstad 044-19 62 00 | Länsförsäkringar Göteborg och Bohuslän 031-63 80 00 | Länsförsäkringar Halland  
035-15 10 00 | Länsförsäkringar Jämtland 063-19 33 00 | Länsförsäkringar Jönköping 036-19 90 00 | Länsförsäkringar Kalmar län 020-66 11 00 | Länsförsäkring Kronoberg  
0470-72 00 00 | LF Norrbotten 0920-24 25 00 | Länsförsäkringar Skaraborg 0500-77 70 00 | Länsförsäkringar Skåne 042-633 80 00 | Länsförsäkringar Stockholm 08-562 830 00  
Länsförsäkringar Södermanland 0155-48 40 00 | Länsförsäkringar Uppsala 018-68 55 00 | Länsförsäkringar Värmland 054-775 15 00 | Länsförsäkringar Västerbotten 090-10 90 00  
Länsförsäkringar Västernorrland 0611-36 53 00 | Länsförsäkringar Älvsborg 0521-27 30 00 | Länsförsäkringar Östgöta 013-29 00 00